

Academia Bârlădeană

Anul XVI, 1 (34), Trim. I, 2009

Revistă editată de Societatea literar - culturală "Academia Bârlădeană"

Președinte de onoare: C.D. Zeletin ● Președinte: Elena Monu

Școala cu clasele I-VIII nr. 1 "Iorgu Radu", monument istoric și patrimoniu turistic.

Cod monument: 38B0027.

Primul liceu de fete din municipiul Bârlad.

Înființat la 11 octombrie 1921.

Clădire inaugurată la 14 iulie 1936.

Din viața Academiei

Vineri, 19 decembrie, a fost lansată revista „Academia Bârlădeană” nr. 4 pe 2008. Prezentarea a fost făcută de Serghei Coloșenco care, după expozeu, „a răsfotit” împreună cu numerosul public

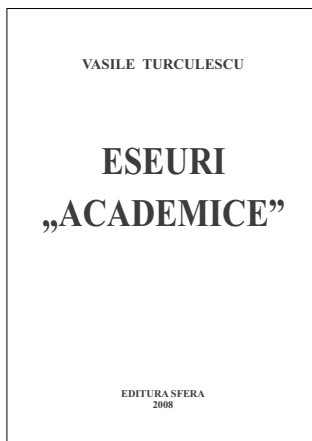
cele două volume ale lui Vasile Turculescu, editate sub egida Societății: *Eseuri „Academică”* și *Medalioane rebusiste*. Primul este o antologie ce cuprinde articole publicate în timp de autor în paginile revistei *Academia Bârlădeană*; al doilea cuprinde patru portrete ale unor foarte cunoscuți rebusiști români: Nicolae Andrei, socotit „un titan al rebusismului”, Nicolae Aragon, N. Gh. Popescu-Rebus, numit „părintele rebusismului” și Serghei Coloșenco.

De menționat că cele două titluri, apărute la „Sfera” din Bârlad, au fost editate în preajma împlinirii vârstei de 97 de ani ai autorului.

Au urmat, apoi, prezentările a încă două titluri de carte aparținând lui Serghei Coloșenco: „Casa rebusiștilor”, Editura „Sfera”, Bârlad și „Fantezii rebusiste”, Editura „Pim”, Iași, cărți în care autorul își etalează disponibilitatea de foarte bun crucișolog și de un inspirat „fantezist” în materie.

Vasile Turculescu, *Eseuri „Academică”*

„ A c a d e m i a Bârlădeană” continuă editarea, în regie proprie, a unor autori legați cu numele și cu activitatea de Bârlad. Astfel, după volumele lui G.Tutoveanu „Albastru”, Al.Vlahuță, „Iubire”, C.Parfene, „Caleidoscop epistolar” ș.a., la începutul toamnei lui 2008 a apărut volumul „Eseuri „Academică”, a

nonagenarului Vasile Turculescu (97 de ani împliniți la 28 noiembrie 2008). care cuprinde articole pe care le-a publicat în revistă începând cu nr. 14/2004.

În câteva din articole „decanul de vârstă al rebusului românesc” tratează fenomenul care a constituit pasiunea vieții sale: „Cultura de masă”, „Enigmistica și frumusețile ei”, „Procedee rebusiste la scriitorii români”, „Esop rebusist”, „Pornind de la folclorul enigmatic”, „Colțul enigmistului”.

Vasile Turculescu, *Medalioane rebusiste*

Volumul apărut la Editura „Sfera” din Bârlad include doar 4 portrete pe care Vasile Turculescu le-a încredințat tiparului. Ele sunt dedicate *dr.Nicolae*

Andrei, socotit „un titan al rebusului”, *Nicolae Aragon*, *prof. N. Gh. Popescu-Rebus*, „părintele rebusismului”, și lui Serghei Coloșenco. Sunt evidențiate realizările deosebite ale celor patru în rebusismul românesc.

CASA REBUSIȘTILOR

Editura „Sfera” din Bârlad scoate în construcții grafice excelente acest volum care tratează noțiunea CASA sub aproape toate aspectele ei, în forma cuvintelor încrucișate și a enigmelor. *Materiale de construcție, Porți, Garduri, Curți, Scări, Porți, Camere, Uși, Ferestre, Acoperișul, Mobilier, Oglinzi, La bucătărie, Anexegospodărești, Animale și păsări de curte, Simbolurile casei, Castele, Palate, Case memoriale, Casa în literatură, film și muzică* ș.a., sunt câteva titluri.

Dezlegătorul se va bucura de multitudinea temelor abordate și de numărul mare de fantezii și de enigme.

FANTEZII REBUSISTE

Apărută în luna decembrie 2008 la

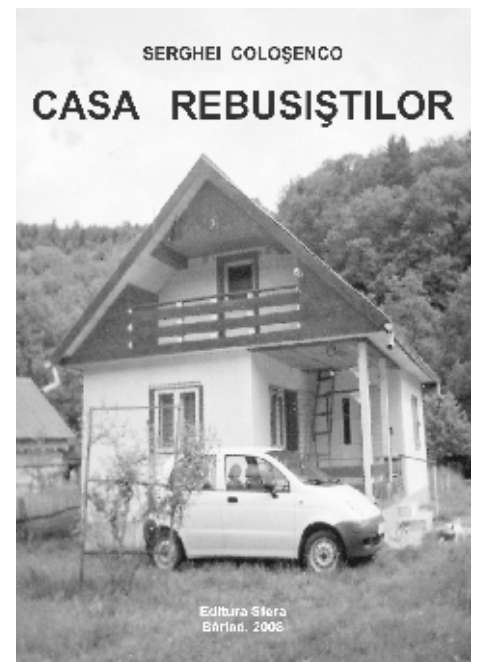

editura PIM din Iași, are 150 de pagini și cuprinde diverse teme tratate 100% pe orizontal, având verticalul diferit. Toate careurile sunt pe paginile fără soț. Pe verso sunt date dezlegările careurilor și câte o enigmă.

Temele sunt din literatură, geografie, istorie, muzică, teatru, film, zoo, botanică ș.a.

* Pe 21 ianuarie a trecut la cele veșnice statornicul colaborator al revistei noastre, membru de onoare al Academiei Bârlădene, d-l Vasile Turculescu din București, în vârstă de 97 de ani.

* 11 ianuarie 2009. A avut loc lansarea volumului de versuri *Jurnalul*

unei luni de miere semnat George Irava, apărut la Opera Magna din Iași, în 2008, și prezentat de poetul Petruș Andrei.

Cronicar

Ion N. Oprea

La aniversarea ziarului „Curentul” Omagiu lui George Tutoveanu

La 11 ianuarie 1931, împlinindu-se trei ani de la apariția ziarului „Curentul”, evenimentul a fost sărbătorit printr-o masă aniversară, organizată la restaurantul „Enescu” din Capitală, anunța ziarul independent „Moldova” de la Bârlad (16 ianuarie) care și preciza: „au luat parte prietenii și colaboratorii „Curentului” și câteva personalități politice și scriitori”.

Ziarul „Curentul” din 12 ianuarie 1931 îi și nominaliza pe unii din cei prezenți la sărbătorire: Ion Petrovici, Gr. Trancu - Iași, D.R. Ionițescu, Gr. Gafenco, foști miniștri, colegul senator I. Pizant, sculptorul O. Han, scriitorii Ion Minulescu, G. Tutoveanu, Scarlat Froda, Sergiu Dan Martini, reprezentantul Ștefani și al Ziarului „Corriere de la Serra”, dnii Georgescu - Bârlad, deputat Al. Radian, Gussi, nominalizând și pe cei trei care, la șampanie, „au ridicat toasturi și au vorbit despre meritele acestui ziar, câștigat în timpul celor trei ani în ziaristica românească”, după cum se exprima ziarul de la Bârlad. Printre vorbitori erau nominalizați: Victor Rodan, Ion Minulescu, Cezar Petrescu, T. Pizani, Gr. Trancu - Iași, Dr. Ioanițescu, Gr. Gafencu, Pamfil Șeicaru, G. Tutoveanu.

„Domnul G. Tutoveanu evocă vremi de 16 ani în urmă când (la Bârlad n.n.) un copil, un școlar, colinda satele, aduna folclor și se dovedea de pe atunci vajnicul luptător ce avea să fie. „Acel copil era Pamfil Șeicaru”, scria „Curentul” din 12 ianuarie 1931, despre care cuvântul rostit de invitatul de la Bârlad.

„Crescut în această ideologie, Pamfil Șeicaru este azi o fală în cugetări luptătoare” - încheia G. Tutoveanu și închina pentru stegarul „Curentului”, directorul nostru dl Pamfil Șeicaru.

În cuvântarea de răspuns, Pamfil Șeicaru, mulțimea celor care vorbiseră cu elogii și cuvinte de înaltă apreciere la adresa poetului și omului G. Tutoveanu, mai ales: „Datoresc tuturor celor care au vorbit astă seară, un răspuns și poate le închid într-o confesiune.”

Primele mele împerecheri de cuvinte le datoresc celui ce m-a numit cel mai mare dintre copii lui - dl Tutoveanu.

În retragere - cu sufletul destrămat de îndoială - am poposit la Bârlad. Bătrânul meu prieten mi-a spus <<nimeni n-are voie să se îndoiască, atâta vreme cât e îmbrăcat în haina de oștean și luptă pentru țară.>>” E dovada

că acolo la țară trăiesc și sufletele viguroase pe care nu le întunecă non-valorile rotativei politice de la Centru.

Subliniind acum, ceea ce-i spusese G. Tutoveanu atunci, amfitrionul și conducătorul de azi (1931 a ziarului „Curentul”, Pamfil Șeicaru încheia: „Războiul a creat o știință nouă, o dumnezeire nouă: patria. Și mâine când va fi nevoie, eu care am fost atacat de nimeni altul, voi porni mâine poate la datorie, tăcut și poate cu o tristețe în suflet că țara nu a fost pregătită, așa cum n-a fost pregătită altcândva, și voi lupta pentru dumnezeirea cea nouă: patria!”

Schimbul de amabilități dintre Pamfil Șeicaru, gazda evenimentului, și G. Tutoveanu, personalitate participantă, nu era o întâmplare. Istoria presei românești reține că „Freamătul”, revistă literară care apărea la 1 ianuarie 1911 la Tecuci, scoasă de Constantin Doboș și D. Zbârnea, mutată de la 1 ianuarie 1912 la Bârlad, îl avea ca

director pe G. Tutoveanu, iar pe Tudor Pamfile secretar de redacție.

Cam în același timp la liceul din Bârlad studia Pamfil Șeicaru, G. Ursu, spune în „Tecuciul liber” p. 117, că poetul G. Tutoveanu nu numai că îl familiariza cu literatura franceză, dar și l-a luat și ca apropiat colaborator la revistă, el fiind „cel care făcea cronică literară”, deși elev de liceu, la frageda vârstă de 18 ani: „Era, spune G. Ursu, prin urmare, secretarul de fapt al revistei bârlădene”.

Și ca să reiasă în totul rolul pe care l-a avut Șeicaru la „Freamătul”, redau o scrisoare a acestuia către Arthur Gorovei, expediată din Bârlad, strada Dunării nr. 24, la 20 decembrie 1912:

„Mult stimat domnule Gorovei,

Din partea domnului Tutoveanu, vă rugăm a ne trimite un manuscris pentru revista literară „Freamătul”, ce Domnia sa o conduce. Sperând că veți avea nețărmurită bunătate de a nu pune cererea noastră la dosarul uitării și de a-i da curs cât mai grabnic, dând astfel prețiosul Dv. concurs revistei „Freamătul”, vă mulțumesc călduros.”

P. Șeicaru

Astfel semna cel care, ca elev purta numele Popescu H. Pamfil, tatăl său casier în gara Tecuci, iar autorul scrisorii, omul care avea să ajungă nu numai directorul ziarului „Cuvântul”, ci cel mai mare conducător de ziar și trust de presă din străinătate, ajuns acuzat pe banca instanțelor de judecată și condamnat fără vină și în contumacie la pedeapsa cu moartea care, firește, n-a mai devenit executorie...

*

Pamfil Șeicaru a dat citire rezultatului concursului cu premii acordate de ziarul „Curentul” cititorilor și abonaților săi, pe bază de cupoane, printre câștigători erau notate și două nume din părțile „Țării de Jos”: A. Grigoriu, str. M. Gârlea, Bârlad (cupon 5487) și V. Pârcălabu, comuna Valea Siliștei, Vaslui (cupon 7838), ziarul „Curentul” din 14 ianuarie 1931.

Ștefan Epure

Salve Magister!

Pe Constantin Th. Ciobanu l-am cunoscut în 1963, în calitate de profesor de limba și literatura română, la clasa în care eram elev de liceu – clasa a X-a (pe vremea când liceul cuprindea clasele a VIII-a – a XI-a) la Sc. Medie Mixtă Nr. 2 Onești.

De Domnia-sa mă leagă, la începuturi, cel puțin două amintiri:

1. Uimirea Domniei-sale când a observat (la ascultare) că am învățat pe de rost întregul poem *Lucașfărul*, de Mihai Eminescu (imi plăcuse cum „a predat” și l-am îndrăgit pe Eminescu);

2. Când l-a predat pe Liviu Rebreanu, vorbind cu volumul în față – (lucru rar între profesori, să vină cu o altă carte decât manualul!), identificându-se cu autorul cărții fizic (așa l-am văzut eu, semănând cu Rebreanu, sobru, grav, ca și eroul și întâmplările pe care le prezenta din *Pădurea Spânzuraților*) și sufletesc, prin transmiterea ororilor războiului („...peste tranșeele pline de sânge ..., toți oropsiții își vor da mâna....zorii lumii noi”) și frământările lui Apostol Bologa între simțul datoriei și „a nu uita că e român”.

Sigur sunt și alte amintiri cum ar fi aceea când a murit Kennedy. Mergând 2 km. să văd la televizor cum l-au împușcat și cum l-au înmormântat, m-a accidentat unul cu motocicleta (am văzut ca prin ceață la televizor) și m-au bandajat la cap. Domnia-sa i-a zis unui coleg, la oră, să iasă din vitrină (era un geam deschis spre interior) și a continuat: „vezi că mai încoace (spre catedră) este unul cu capul stricat (adică eu). Nu m-am supărat, am înțeles gluma și, în același timp, ironia. Era să uit, în 1964 a venit cu „macheta” exemplarului ce avea să fie numărul 1 al prestigioasei reviste „Ateneu” și, tot atunci, a venit cu volumul debutantului Marin Sorescu, „Singular printre poeți”.

O vreme drumurile noastre s-au separat, am fost luat în armată, stagiu complet, rupând legătura cu orașul în care făcusem naveta patru ani.

Ulterior am aflat că Domnia-sa scrie versuri, conduce un cenaclu literar, devenit cenaclu literar – artistic, Societatea Culturală „George Călinescu” (din 1972). Din 1974, am participat și eu la „Zilele Culturii Călinesciene”, e drept, cu intermitențe, căci lucram la țară iar sistemul informațional cultural „de clasă” funcționa mai greu.

Colocviile erau conduse de critica Nicolae Manolescu și Eugen Simion și nu numai. Participările mele au devenit tot mai dese și aproape în fiecare an, după 1991, când Societatea s-a transformat în Fundația Națională „George Călinescu”.

Datorită excepționalei sale capacități organizatorice și de animator cultural, Oneștiul devine anual, cel puțin 3 zile „Capitala Culturii Românești”. La „Zilele Culturii Călinesciene”, participă istorici și critici literari, esteticieni, lingviști, sociologi, esești, filozofi, traducători, jurnaliști, critici de artă, muzicieni, plasticieni, poeți, prozatori, dramaturgi, regizori, actori, librari, profesori, public iubitor de cultură.

Ajuns la XL-a ediție în 2008, „Zilele Culturii Călinesciene” încununează tradiția culturală oneșteană, prin decernarea premiului ediției, distinsului academician, om de aleasă cultură și eleganță spirituală, Eugen Simion.

Debutând în 1956 în „Steagul roșu”, continuă editorial în „Flacăra Iașului”, în publicații precum: „Chimistul”, „Ateneu”, „Steaua”, „Cronica”, „Convorbiri Literare”, „Lucașfărul”, „Contemporanul”, „România literară”, „Ramuri”, „Tribuna”, „Manuscriptum”, „Adevărul literar și artistic” etc. este redactor – șef al revistei „Jurnalul literar”.

Debutează editorial în antologie lirică a debutanților și în volum propriu, în 1972.

Este membru al Uniunii Scriitorilor din 1979, inclus în Dicționare Internaționale din 2000, când i se acordă și diploma de „Omul internațional al anului 2000” – Cambridge.

Constantin Th. Ciobanu este prezent în culegeri și antologii, îngrijește ediții, între care excelenta ediție anastatică George Călinescu – „Istoria literaturii române de la origini până în prezent”, 1941, Onești, Ed. „Aristarc”, 1998.

Dintre volumele de versuri cităm: *Cetatea de inimă*, București, Editura Albatros, 1972; *Porțile lui septembrie*, București, Editura

„Cartea Românească”, 1979; *Infranord* (versuri), Iași, Editura „Junimea”; *Inscripții pe drumul rotund*, București, Editura Eminescu, 1989; *Ion Creangă - craiul semnelor*, Iași, Ed. „Junimea”; *Înger în gerunziu* / jurnal itinerant, București, Editura „Cartea Românească”, 1998; *Pasul pe nu*, Onești, Ed. „Aristarc” 2000; *La vama virgulei*, Onești, Ed. „Aristarc” 2006; *Mergându-mă*, Onești, Ed. „Aristarc”, 2007.

Primele volume conceptualizează emoția spiritului citadin într-o lirică lipsită de cerințele epocii, care cerea cultivarea „omului nou”, având ca metodă „realismul socialist”. Metaforele conturează „cetatea de inimă”, „miracolul Oneștilor” (George Călinescu).

Volumele ulterioare, printr-o formulă artistică ritmată și în atmosferă gravă, mediativă, fac pasul spre expresia ermetică și dramatică.

Înger în gerunziu / Jurnal itinerant evocă într-o sintaxă modernă (ce-l apropie de I. Barbu și M. Sorescu) „voci ale tăcerii” trăind dramatismul existențial, într-o ambiguitate interogativă *cam cum*. Orice *când* așteaptă un *unde*, într-o ipostază ludică, ironică, absurdă.

Textele poetice sunt scrise și rescrise de mai multe ori, în ideea de a surprinde „risipirea zilei”.

De remarcat jocurile de cuvinte prezente încă din titlu care sugerează implicarea eului liric. De altfel, aproape fiecare poem este o definiție. Adunate, discursurile lirice alcătuiesc monografia interioară, un „tot” în care „Cina cea de semne” vămuiește artistul ca în *Se face*: „În vămi de-aș licări/ lecuit/ cine mă vindecă/ nu mă vinde/ nici din cumpănă nu mă/ cumpără/ cui mă bea nu i-s vin/ și cât vine /nu i-s vină / iar la sete nu se teme/ să plângă simplu/sub crinul umplut cu lacrimi” (pg. 311).

Pasul pe nu / Jurnal itinerant 2 reînnoadă trăirile.

Din *Poemul sumar*, aflăm obârșia și traseul poetului, într-un stil avangardist, aproape coerent, făcând „ordinea durată/capăt cu capăt”, „Imploră cerul”, /...../ salvându-se/ „cu aceste zile – hârtie/ scrise de la sine/ pe foșnet,/ zile-oglinzi/ retrovizoare și anticipante/ (cu toate de-o dată!)/ cât viața / și prin ele toate viețile, /cât lumea”.

Deși poemele sunt diverse, se simte implicat în timpul care „Nu putrezește”/ că sfinții Împărați, îmi deschid cartea/ și parcă s-ar arăta malul celălalt,/ pe o secvență cu punte și prieteni/ în care se redactează cer proaspăt,/ cât peste, cât sub,/ în sud”, subtil, metaforic, ironic și sarcastic surprinde înlăturarea dictatorului din toate, vizita de lucru a cariei-carieră, cutremură din rădăcini/ străzile municipale/.../ obșteasca gură-cască-nfulecă/ dintr-un car de oale curate – carate, cară-te/ prin coada anului/, de mila mileniului”.

Vocea „jucată-n travesti”, trenează cuvintele-n finaluri/ până la confuzie/ cerându-i „să nu uite parola/ cuprins-n posibilul text,/ a cărui descifrare/ posibil...se va face imediat sau în timp.

La vama virgulei / Jurnal itinerant 3 continuă periplus liric prin scrierea și re-scrierea poemelor. Conform zicalei „Pofta vine mâncând”, C-tin Th. Ciobanu dovedește o ușurință extraordinară în mânăuirea cuvintelor, exponențial, preocupat fiind atât de formă - inclusiv a cărții, - dar mai ales de conținut legând poemele și ideile prin diferite elemente de relație (*cam, cum, că, la, să, mai, și*) silabisindu-și obârșiile (un mister) sau hamletizând la puterea unui scepticism (*și mai a nord*). Câtă vreme „cu virgula-n capăt, anu-i de neparodiat, poetul, „*La vama virgulei*, continuă cu *Mergându-mă* / jurnal itinerant 4, unde, „la masa vorbită,/ subiectele mai cer hârtie”/.../ dincolo de virgulă,/ printre lungiri și accelerări accentuate”/ *fie și-ntr-o doară*).

Jurnalul itinerant va continua (cum anunță poetul) cu mai multe volume: *De-un ger cu Heidegger*, *Milenizez*, *Peste mers*, *Așa mai aici*, *Încât m-aș întâmpina*, *Din ce mă urmasem*, *Pieton și punte*.

Așadar „Îngerul în gerunziu” trăiește scriind, scrie re-scriind, gerunziind...

Dacă alții cu construit „Cetatea petrochimiei” din instalații producătoare de noxe puternice, dăunătoare omului, C-tin Th. Ciobanu ridică cetatea spirituală, „Cetate de inimă”, conceptualizând emoția vizuală a spațiului citadin, redimensionând, ca un alt Meșter Manole, spațiul mioritic.

Ion Grădinaru

Personalități bârlădene: Ing. Ion Prisecaru

S-a născut la 17 aprilie 1927 în comuna Iana din fostul județ Tutova, într-o familie cu 8 copii. Părinții săi au fost țărani.

În satul natal, a urmat cursurile școlii primare (1934-1938). În toamna anului 1938 a intrat prin examen de admitere la Școala Normală de Învățători din Bârlad, urmând cursurile acesteia până în clasa a V-a, deoarece începând cu clasa a IV-a, urmează cursuri fără frecvență (examene particulare) la Liceul "Gh. Roșca Codreanu" din Bârlad, până în clasa a V-a inclusiv, după care, în clasa a VI-a, se înscrie la cursurile de zi ale liceului, părăsind Școala Normală.

Liceul l-a absolvit în 1946, iar examenul de bacalaureat l-a susținut în 1947, la liceul «Vasile Alecsandri» din Galați.

În anul 1947, devine student al Facultății de Chimie Industrială din cadrul Institutul Politehnic Iași.

În 1949 se transferă în anul III la Facultatea de Metalurgie din Institutul Politehnic București, pe care o absolvă obținând Diploma de Inginer în metalurgia feroasă, în anul 1951.

După absolvirea Facultății de Metalurgie, fiind student eminent (șeful promoției sale de ingineri) a fost repartizat ca inginer, în activitatea de proiectare industrială pentru metalurgie, la Institutul pentru Proiectări Uzine Metalurgice (IPROMET) din București. În acest institut a lucrat din anul 1951 până în decembrie 1960, când a fost transferat ca Director Tehnic, la Combinatul Siderurgic Galați.

În activitatea de proiectare s-a afirmat foarte repede, trecând prin toate treptele ierarhice de la inginer proiectant, șef de colectiv, șef de atelier de proiectare, șef de proiect pentru mari lucrări industriale, șef de secție și apoi director tehnic.

În calitate de ing. proiectant, a elaborat mai multe studii tehnico-economice, proiecte tehnice și proiecte de execuție pentru modernizarea și dezvoltarea unor uzine existente și pentru uzinele noi cum au fost uzinele metalurgice din Reșița, Hunedoara, Calan, Câmpia Turzii, Oțelu Roșu și Combinatul Siderurgic Galați.

În activitatea de proiectare a conceput și a condus desfășurarea procesului de proiectare pentru lucrări foarte mari din industria metalurgică, luând parte activă la concepția de ansamblu și determinarea profilului combinatului de la Galați.

În conducerea Combinatului Siderurgic Galați a avut o contribuție importantă în organizarea uzinei, precum și la soluționarea celor mai importante probleme tehnice din toate sectoarele componente.

Începând din ianuarie 1966, a fost transferat în Ministerul Industriei Metalurgice ca Director al grupului de Coordonare a tuturor activităților (proiectare, construcții-montaj, aprovizionarea cu utilaje și echipamente, pregătirea cadrelor de muncitori și ingineri, precum și punerea în funcțiune a agregatelor) care participau pentru realizarea Complexului Siderurgic de la Galați.

În această calitate a organizat întreaga activitate privind coordonarea tuturor factorilor care lucrau pentru realizarea combinatului. În acest scop a întocmit interdependența tuturor lucrărilor pentru sectoarele de bază, pentru corelarea judicioasă din punct de vedere al termenelor de punere în funcțiune,

pentru a se folosi cât mai eficient fondurile de investiții alocate.

Începând din ianuarie 1967, a fost numit Director General al Institutului de Proiectări Metalurgice (IPROMET) București, funcție pe care a deținut-o până în iulie 1977.

Pentru contribuțiile aduse în proiectarea și realizarea Secției noi de Furnale de la Reșița a fost decorat în martie 1962 cu Ordinul Muncii cls. III, iar în anul 1968, pentru contribuții la proiectarea și realizarea Combinatului Siderurgic Galați, a fost decorat cu „Steaua Republicii” cls.III.

În anul 1953 s-a căsătorit cu Anca Georgescu din Bârlad și au un copil.

În martie 1975, în perioada cât a fost Director la IPROMET, a fost ales deputat în Marea Adunare Națională în circumscripția electorală nr. 8 din București, în Legislația a 7-a.

În această calitate a avut un rol activ în elaborarea legilor exprimându-și și susținându-și cu curaj opiniile, atât în comisiile parlamentare, cât și în plenul adunării.

Opiniile lui, de cele mai multe ori făceau notă discordantă, cu ceea ce venea de sus de la conducerea Partidului Comunist.

În acest sens se evidențiază în mod deosebit obiecțiile pe care le-a avut cu ocazia discutării și aprobării Legii nr. 3/1977, privind pensiile de asigurări sociale de stat, din 27-30 iunie 1977.

Prin această lege nouă, se modificau substanțial prevederile vechii legi a pensiilor (Legea 27/1966), care se aplica de vreo 10 ani și care conducea la pensii mulțumitoare pentru cei ce ieșeau la pensie. În intervențiile sale, deputatul Ion Prisecaru a arătat că a făcut un studiu comparativ al celor două legi a pensiilor (vechea lege nr. 27/66 și noua lege care se supunea spre aprobare) și a scos în evidență faptul prin noua lege, în afară de faptul că multe categorii sociale și profesionale sunt discriminate, dar pe ansamblu noua lege conduce la o diminuare a pensiilor în medie cu 30%.

În acest sens a propus și susținut argumentat 8 amendamente la noua lege, care erau de natură să amelioreze situația grea care se crea pentru pensionari. Prin argumentele sale, a reușit să convingă toate cele 4 comisii parlamentare care au adoptat în unanimitate amendamentele propuse, modificându-se proiectul de lege în mod corespunzător. Această atitudine a deranjat conducerea P.C.R.

Procesul legislativ fiind blocat, deputatul Ion Prisecaru a fost chemat de îndată la Conducerea Partidului (N.Ceaușescu și Ilie Verdeț), unde și-a susținut cu mult curaj și cu multe argumente amendamentele. Pentru această atitudine s-au luat măsuri severe împotriva lui, în sensul că a fost scos din toate funcțiile ce le deținea, inclusiv din parlament, cu indicația de a lucra numai pe șantiere cu cea mai mică încadrare de inginer.

Suplimentar față de cele de mai sus, întrucât în 31 iulie 1977 a început greva minerilor din Valea Jiului, s-a constatat că cea mai mare parte din amendamentele susținute de deputatul Ion Prisecaru se regăseau în revindicările scrise ale minerilor. În această situație o comisie specială a Securității Statului a făcut o amplă anchetă, pentru a vedea dacă nu cumva deputatul Ion Prisecaru, care avea un frate miner la mina Vulcan, nu a avut legătură cu greva minerilor, instigându-i împotriva Partidului și Statului.

După cca. 2 luni de investigații, comisia a stabilit că deputatul Ion Prisecaru nu a avut legătură cu mișcarea minerilor.

La 26 decembrie 1989, salariații din IPROMET au solicitat ca inginerul Ion Prisecaru să ocupe din nou funcția de director general, pe care o avusese în 1977 și din care fusese scos pe nedrept în mod abuziv. Din această funcție a ieșit la pensie în aprilie 1997, când a împlinit vârsta de 70 de ani.

În perioada sa activă, începând din 1951 și până în 1997, dispunând de o remarcabilă pregătire inginerescă, în activitatea sa, în special în cea de proiectare (cca. 34 ani), deținând și funcții de conducere a influențat puternic

dezvoltarea tehnică și științifică a Industriei Siderurgice din România, bucurându-se de o deosebită apreciere și simpatie în rândul cadrelor tehnice ingineresti din această ramură industrială.

Ca o încununare a celor de mai sus, merită a fi menționat și faptul că în ziua de 17 aprilie 2008, cu prilejul împlinirii vârstei de 81 de ani, Consiliul local al Municipiului Galați, a hotărât conferirea titlului de „Cetățean de Onoare” al Municipiului Galați, domnului ing. Ion Prisecaru. Conferirea acestui titlu reprezintă, în fapt, o recunoaștere a contribuțiilor sale la dezvoltarea economică și industrială a municipiului și județului Galați.

Vasile Fetescu

Lui Grigore Vieru

Te-ai născut sub zodia
poeziei
cu harul versului
în fiecare fibră a ființei tale
încrustat.

Ți-ai înveșmântat stihurile
în strai de cristalină
limbă românească, sub neîntinatul stindard
Tricolor.

Ai plecat dintre noi
ridicându-te spre nemurire
ca un luceafăr scânteind
de strălucire.

Posteritatea îți va prețui
de-a pururi
trudnicia și arderea
pentru cinstea și unirea
iubitului tău
Popor Român.
Iași, 20 ian. 2009

SCARA

Despre nefericirea și dramele
sutelor de mii de copii
din România,
abandonați de părinți,
care au luat drumul
pribegiei
în Europa sau în lumea
largă
pentru a câștiga mai mulți
bani,
s-a scris și se va mai scrie,
probabil.
Dorul nepotolit
și arzător
de părinți aflați
la mii de kilometri
depărtare și uitare
îi macină pe bieții
copii,
lăsați în grija rudelor
sau de izbeliște,
și-i împiedică
să crească și să se
împlinească la căldura
binefăcătoare și de
neînlocuit

a dragostei părințești.
Un fapt dintre multe
altele,
aparent banal,
din aria copiilor părăsiți
de părinți,
prezentat,
cu detașare emoțională,
de o televiziune
oarecare,
m-a impresionat
profund
și m-a bulversat.
O fetiță de 4 ani,
cu sufletul topit de
dor de mamă,
și-a exprimat neostoita
dorință,
la grădiniță,
într-un mod extrem de
sugestiv.
La o lecție de activități
artistico-plactice,
educatoarea le-a cerut
prichindeilor
să deseneze fiecare
ceea ce dorește sau
îi place mai mult.
Fetița pictează
o scară mare, cât foaia
caietului,
apoi își admiră încântată
opera.
Și când Doamna
o întreabă de ce a desenat
o scară atât de mare,
răspunsul copilei a fost
uluitor:
Vreau să mă urc pe
scară
ca să o văd pe
mama!
Cine poate face o scară,
înalță până la cer,
de pe care copiii României
să-și vadă părinții
plecați în cele patru zări
ale lumii?

Poetul Grigore Vieru participând la manifestarea prilejuită
de aniversarea a 500 de ani de atestare documentară a satului Vetrișoia, în 2003.

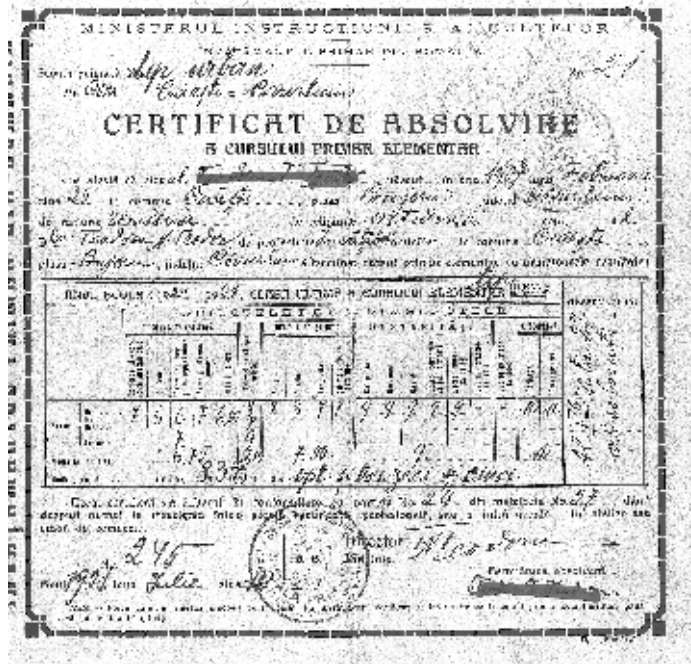
Foto: Lucian Ravaru

Doina Teodoru-Gavriliu

Vechituri...

Umblând prin dosare cu acte îngălbenite de vreme, am descoperit un „Certificat de absolvire”. Mi s-a părut interesant de văzut cum arată, ce urmărea învățământul în sfera interesului instructiv-educativ, finalitatea lui...

După o analiză, s-ar putea observa că: în comună era școala de tip urban; cele trei grupe de obiecte de studiu, plus o grupă care privea disciplina nu arătau o supraîncărcare; certificatul se elibera după ultima clasă a cursului primar elementar, în urma unui examen cu probe scrise (limba română și matematici) și cu

probe orale la restul disciplinelor; cine „făcea carte” nu trebuia să dovedească abilități agricole,

Promotia anului școlar 1920-1921, a avut 27 de absolvenți. Nu insinuez că era meritoriu faptul că mulți copii rămăneau cu numai patru ani de învățatură (pe lângă alții ce îngroșau rândul analfabeților), dar din fiecare promoție au plecat de la sat și au ajuns intelectuali ai țării.

Era o comună cu oameni gospodari care-și „distribuiu” copiii după puteri și abilități, spre carte sau spre munca pământului, și din mai toate familiile plecau spre școli înalte 1... 7 copii.

Fac o sumară listă (începând cu cei ce se trag din Craiu, trăitor în vremea lui Ștefan cel Mare, de la al cărui nume vine mai târziu și denumirea locului) și încep cu Crăescu, continuând cu ramurile arborilor Bichir (erau 20-25 de familii desprinse, dintre care cine mai știe câți s-au ridicat?!), Buhociu din 8 copii „doar” 7 au fost cu studii universitare, culminând cu Octavian care a luat doctoratul la Sorbona, Cărcotă, Lețcae, Nistor (8 la 5), preotul Patrichi (8-5, un fiu a fost procuror general al Bucureștiului), Teodoru (7-5). Copiii lor au fost: ingineri, doctori, avocați, profesori, preoți, ofițeri, comandanți de nave, cadre universitare (Buțurcă, Albineț, Lefteriu, Teodoru, aceștia fiind doar câțiva despre care are

știință subsemnata).

Revenind la „Certificat” și privind notele, văd că învățătorul sub mâna căruia s-a ridicat școala și Școala era exigent chiar și cu proprii copii, căci notele date de el sunt mai mici decât cele pe care le-au primit în liceu sau facultate.

Înțeleg că se făcea carte în cel mai serios mod. De aici și rezultatele sistemului de învățământ: „fiii satului, mândria satului”.

Dar toate acestea sunt de mult trecute. Acum, școala stă să se dărâme...

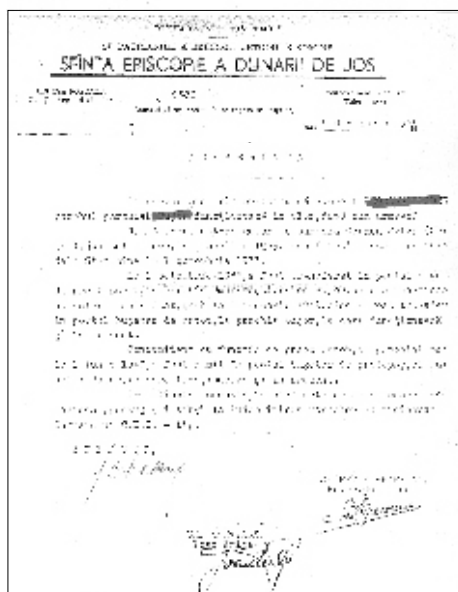
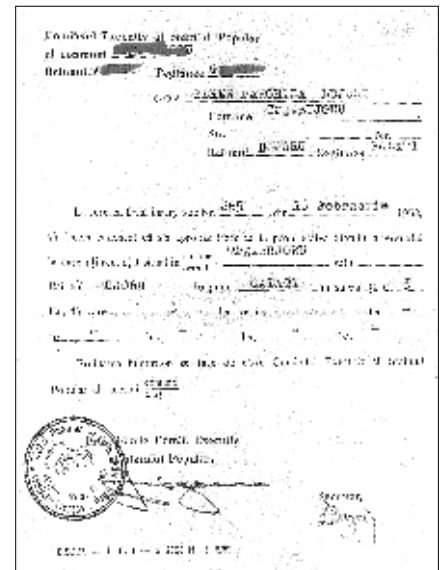
Cum a progresat Țara?! Mai privesc câteva acte care mă orientează în această judecată și pe care vi le prezint:

- răspunsul Comitetului Executiv al Sfatului Popular;
- adeverința eliberată de Sfatul Popular (care certifică rezultatele obținute în agricultură de către un cleric);
- adeverință de la Sfânta Episcopie a Dunării de Jos care face sumarul încadrării unui „funcționar în cler”, necesar la... CEC;
- întrebările (la care trebuie să răspundă un salariat, un candidat la facultate, orice solicitator etc.) cuprinse în „formularul tip”.

Formularul tip cuprindea: I. *Date personale*: nume, prenume, loc și data nașterii; domiciliul actual, ocupația, studiul, data intrării în activitate, funcții deținute, stare civilă, numele și vârsta copiilor, avere personală în trecut și prezent, apartenența politică în trecut și după 23 August, decorații române sau străine, ce limbă străină cunoaște, dacă a suferit detenție, unde și pentru ce, are rude în străinătate; II. *Părinții salariați*: nume, prenume, ocupație, averea în trecut și prezent, apartenență politică înainte și după 23 aug., dacă a suferit detenție și pentru ce; III. *Date despre soția (soț)*; IV. *Frați, surori*. V. *Părinții soției (soțului)*. VI. *Frați, surori ai soției*, (Aceleași întrebări).

Le mai țineți minte? Mulți n-au avut motive să le memoreze, alții au uitat de ele, mulți n-au avut motive să le poată uita. Pentru ei, versurile lui Petre Vârlan vorbesc: „Firule, măi fir de iarbă/ Pe tine cine te-ntreabă/ De ți-e teamă, de te doare/ Când ești călcat în picioare?! De mi-e teamă, de mă doare/ Știe numai sfântul soare/ Și mai știe și pământul/ Ploaia, arșița și vântul”.

Pentru cei tineri, „vechiturile” acestea sunt o noutate. Rămâne să le citească, să se gândească și să hotărască pentru ca asemenea lucruri să nu se mai întâmple.

Diana Stoica

Semne poetice.

Stâncă în imaginarul poetic eminescian

Ipostază a elementului primordial **pământ**, semnul poetic **stâncă** dezvoltă în lirica eminesciană semnificații raportate la un statut originar-mitic, prin ideea rezistenței și a revoltei împotriva timpului istoric. **Stânca** este în poezia eminesciană imagine a materialității geologice și a atemporalității, cu trăsăturile semnificative esențiale 'primordialitate' și 'sacralitate', a revoltei creatoare, a ascensiunii.

Stânca – ipostază a mineralității mitice

Într-un imaginar al geologicului, **stânca** își revendică condiția mitică, prin atributul 'veșniciei' și, implicit, a situării acesteia într-un timp preoriginar. În această ipostază de element primordial, **stânca** cunoaște o dimensiune creatoare. În perspectivă cosmogonică, în proiectul de mitologie românească **Genaia**, **stânca**, înzestrată cu gândire creatoare, este, alături de vânt, ipostază a elementului primordial **aer**, întemeiat pe armonia cântecului, condiția actului creator: „Când a născut Dumnezeu cântecul vânturilor, gândirea **stâncilor**, ca omul ce va privi la ele să formeze ideile sufletului său” (O. IV, 462).

Imagine a mineralului, înscrisă într-o temporalitate mitică, semnul poetic **stâncă** dezvoltă un simbolism al transcenderii. Ideea transcenderii stă sub semnul raportării la **munte**, cu componenta semnificativă 'ascensionalitate', care provoacă ființa în sensul urcării, al transcenderii, supusă unui traseu inițiativ. În poemul **Strigoii**, în călătoria sa spre „preotul cel păgân”, Arald parcurge proba geologicului. Aici imaginea mineralizării trece dinspre munte spre mag, care capătă însemnele mineralității și atemporalității. Magul „de zile vecinic” (O. I, 93), încremenit „pe-un jilț tăiat în **stâncă**” (Ibidem), se identifică cu principiul durității, al împitirii, al trecerii dincolo de timp: „Picioarele lui vechie cu piatra-mpreunată” (Ibidem), ca formă a recuperării atemporalității mitice. Chemarea lui Arald spre a o învia pe regina dunăreană, invocarea unei iubiri care nu se supune legilor firii, care trece dincolo de moarte, îl aduce pe mag dinspre mineralitate spre ființare: „scutură din visu-i moșneaguncremenit” (Ibidem), într-un efort de recuperare a materiei organice: „Cu greu a lui picioare din piatră le desface” (Ibidem), pentru ca, în final, reintegrarea în geologic, prin pietrificare, să marcheze statutul atemporal, mitic, al magului: „Picioarele lui vechie cu piatra se-mpreună” (O. IV, 98).

În **Povestea**, imaginea regelui Nord apare într-o simbioză a elementelor, principiu al armoniei universului în filosofia antică: „Cu aripa de vânturi, cu inima de ger, / În mormântat în mare și-ncununat de cer, / Ce tronă pe o **stâncă** – picioare de granit” (O. IV, 464-465), imaginea acestuia, mineralizată (**stâncă**, **granit** marcând transcenderea timpului istoric și instituirea timpului mitic), apare într-o dimensiune hiperbolizantă ce unește cerul cu pământul, într-o armonizare a elementelor.

În poemul **Memento mori**, domul montan în care sălășluiește zâna Dochia încadrează spațiul dacic într-un topos al pietrificării, cu așezare în dimensiune mitică: „Acolo Dochia are un palat din **stânce** sure” (O. IV, 123), proiectat în dimensiune hiperbolică spre înaltul cismic: „A lui stâlpi-s munți

de piatră, a lui streșin-o pădure” (Ibidem). În această geografie mitică colosală, muntele dacic, „jumătate-n lume – jumătate-n infinit” (O. IV, 129), imagine a unirii elementelor în dimensiune cosmică, este văzut într-o arhitectură impresionantă, semnul poetic **stâncă** dezvoltând sugestia unei permanente rezistențe, dar și a mișcării ascensionale: „Dar cât ține răsăritul se-nalță-un munte mare - / El de două ori mai nalt e, decât depărtarea-n soare - / **Stâncă** urcată pe **stâncă**, pas cu pas în infinit” (Ibidem). **Stânca** este aici materie primordială, imaginea transcenderii timpului istoric.

Stânca – expresie orfică a ființării

Într-o altă ipostază, semnul poetic **stâncă** este imagine a actului ființării, prin acțiunea cântecului orfic care muzicalizează lumea și o întemeiază: „Glasu-i ce-nviase **stânca**, stins de-aripe disperării” (O. IV, 121). În Epigonii, poezia vizionară a lui Andrei Mureșanu este pusă sub semnul mitului lui Orfeu: „Mureșan scutură lanțul cu-a lui voce ruginită, / Rumpe coarda de aramă cu o mână amorțită / Cheamă piatra să învie ca și miticul poet” (O. I, 32).

Stânca – imaginea pierderii dimensiunii cântecului

În sugerarea tensiunii actului creator, cu întrebările ființei poetice privitoare la rostul poetului în lume, semnul poetic **stâncă** dezvoltă imaginea lirei sfărâmate, într-o ipostază orfică a pierderii armoniei creatoare: „Sfărâmă-n **stânca** rece a ta nebună liră / Căci lumea este piatră și ea nu te admiră” (O. IV, 462), „Sunt ca lira spartă-n **stâncă**” (O. IV, 72). Pierderea dimensiunii creatoare este dată de incapacitatea și / sau insensibilitatea ființei umane în înțelegerea creației poetice: „Liră spartă-n **stânca** lume” (O. IV, 32). Poetul își recapătă armonia creatoare, prin încrederea sa de a salva națiunea, prin cântec: „Tu crezi că eu degeaba m-am scoborât din stele / Purtând pe frunte-mi raza a națiunii mele? / Voiu să ridic palatul la două dulci surori, / La Muzică și Dramă... în dalbe sărbători” (O. IV, 462).

Stânca – treaptă în descoperirea divinului

În condiția de căutare a identității ființei umane prin cunoașterea divinului: „Tu, ce în câmpii de caos semeni stele – sfânt și mare, / ... / Cine ești?... Să pot pricepe și icoana ta... pe om.” (O. IV, 147), semnul poetic **stâncă** devine în poemul **Memento mori**, imagine a sensului profan pe care ființa umană i-l atribuie lui Dumnezeu prin transformarea acestuia în idol: „Oamenii au făcut chipuri ce ziceau că-ți seamăn ție, / ... / Ici erai zidit în **stânca**, colo-n așchii de lemn sfânt” (Ibidem) sau este imagine a revoltei, a răzvrătirii, marcând orgoliul ființei în cunoașterea adevărului, prin tentativa de a urca la ceruri: „popoarele antice în al Asiei pământ / Au unit **stâncă** pe **stâncă**, mur pe mur s-ajungă-n ceruri” (O. IV, 148).

În alt context, semnul poetic **stâncă** sugerează puterea credinței, întemeiată pe fondul unor valori spirituale morale: „Ieri ai fost credință simplă – însă sinceră, adâncă, / Împărat fuși Omenirei, crezu-n tine era **stâncă**...” (O. I, 192).

Prin nopți tăcute

Poezia *Prin nopți tăcute*, scrisă de Mihai Eminescu în anul 1869, este publicată postum în *Revista idealistă*, la 10 octombrie 1906, apoi în *Opere complete*, Iași, 1914. Aparținând perioadei de început a creației eminesciene, poetul apelează la artificii diferite pentru a crea mult dorita muzicalitate a versurilor: inventează cuvinte sau le adaptează rimei dorite. Acest lucru se întâmplă deoarece, după cum spune și N. Georgescu, „Eminescu își cânta poezia înainte de a o așterne pe hârtie”¹, dorea ca ea să fie melodioasă, *ut musica poesis*, după cum spun simboliztii:

I. „Prin nopți tăcute,	v-	v-v	5/a
II. Prin lunge mute,	v-v	-v	5/a
III. Prin vântul iute,	v-v	-v	5/a
IV. Aud un glas;	v-	v-	4/b
V. Din nor ce trece,	v-	v-v	5/c
VI. Din luna rece	v-v	v-	5/c
VII. Din visuri sece,	v-v	v-	5/c
VIII. Văd un obraz.	-	vv-	4/b
IX. Lumea senină,	-v	v-v	5/d
X. Luna cea plină	-v	v-v	5/d
XI. Și marea lină	v-v	-v	5/d
XII. Icoană-i sunt;	v-v		4/e
XIII. Ochiu-mi o cată	-v	v-v	5/f
XIV. În lumea lată,	v-v	-v	5/f
XV. Cu mintea beată	v-v	-v	5/f
XVI. Eu plâng și cânt.” ²	v-	v-	4/e

Adaptând rimei și versurilor cuvinte precum „lunge” sau „sece”, Eminescu își ia toate libertățile cu putință în ceea ce privește limba. În poezia sa, el schimbă accentul, genul, pluralul, terminațiile, inventează cuvinte, sucește timpurile și persoanele verbelor, face construcții proprii, schimbă limba română, ca orice mare creator.

Totul se leagă și se armonizează ca într-o simfonie: muzicalitatea strofelor este exprimată într-un grad cât mai înalt prin accentuarea, în fiecare strofă, a aceleiași vocale cu ictus forte: u, e, i, a. Acest lucru este foarte bine evidențiat și de rimă. După trei rime feminine, fiecare a câte cinci silabe, urmează una masculină, fiecare fiind constituită din patru silabe, întreaga poezie generând astfel sugestii de ordin muzical. Armonia este sugerată și de dispunerea simetrică a rimelor masculine: rima din versul IV (glas) este pereche cu cea din versul VIII (obraz), iar cea din versul XII (sunt), cu cea din versul XVI (cânt).

Poetul mizează pe construcția perfectă a cuvintelor, ca și pe expresivitatea lor. Deși majoritatea cuvintelor care alcătuiesc rima feminină fac parte din aceeași clasă morfologică (adjective), lucru ce subliniază faptul că avem de-a face cu rima sincategorială, printre ele apare și un verb

(„cată”) care surprinde căutarea în mijlocul unui tablou aparent static. Este vorba despre o perturbare a rimei și, totodată, a stării de liniște care îl caracteriza pe poet până în acel moment.

Având majoritatea accentelor pe silabele 2 și 4, poezia este caracterizată de ritmul iambic. Apar însă și câteva perturbări ritmice în versurile VIII, IX și X, accentele căzând pe silaba 1. Este foarte interesantă și așezarea în pagină a poeziei. Aparent constituită din patru strofe a câte patru versuri, poetul apelează la o așezare mult mai expresivă: ultimele două strofe sunt alipite, formându-se o strofă din opt versuri. Acest lucru se poate vedea și la nivelul descrierii: în primele două strofe, tabloul prezentat este unul static, melancolic, caracterizat de liniște și singurătate, în timp ce în ultimul tablou este surprinsă mișcarea, poetul vede prezența unei alte persoane, nu mai este singur.

Prin verbul „aud”, liniștea este pentru prima dată perturbată. În liniștea aceasta, urechea încordată a poetului devine un instrument foarte sensibil, în stare să capteze și cel mai îndepărtat sunet. Verbul „văd”, nu numai că aduce și prima perturbare ritmică, dar este subliniat faptul că acum există în fața lui un lucru palpabil, pe care mâna îl poate atinge. Totodată alternanța stărilor sufletești de la sfârșitul poeziei, „plâng și cânt”, arată zbuciumul continuu care se petrece în sufletul poetului.

Ca teme fundamentale, poezia armonizează natura și iubirea. Cadrul natural este alcătuit din motive caracteristice eminesciene: luna, marea, lunca, norul, noaptea. Prezența eului liric se face prin verbe (aud, văd, plâng, cânt) și pronume la persoana I (eu), iar sentimentele și dorințele sunt transmise în mod direct prin intermediul figurilor de stil și al imaginilor artistice.

Sub semnul astrului dominant al nopții, meditația romantică eminesciană dobândește cele mai mari profunzimi ale gândului și ale viziunii poetice. La adăpostul luminii lunii se nasc, trăiesc și mor sentimente. În acest cadru natural apare dorința: găsirea iubitei.

Note:

¹ N. Georgescu, *Scrisul, ca o taină. Povestea graiului nostru*, Editura Floare Albastră, București, 2007, p. 73.

² Mihai Eminescu, *Opere*, vol. IV, Editura Academiei, București, 1952, p. 25.

Bibliografie:

1. Eminescu, Mihai, *Opere*, vol. IV, ediție îngrijită de Perpessicius, Editura Academiei, București, 1952.
2. N. Georgescu, *Scrisul, ca o taină. Povestea graiului nostru*, Editura Floare Albastră, București, 2007.
3. Voica, Adrian, *Repere în interpretarea prozodică*, Editura Universității „Al. I. Cuza”, Iași, 1998.

Vasile Turculescu

L'HOMME QUI A DORMI 100 ANS

(Omul care a dormit 100 de ani)

Prin anii studenției mi-a căzut în mână o carte cu titlul de mai sus. O carte „science fiction”, care mi-a plăcut, dovadă că o țin bine minte și acum, după vreo 70 de ani.

Am să v-o redau pe scurt, pentru că am un motiv foarte serios ca să mă refer la ea. Așadar, povestea...

***

La Paris trăia un tânăr, care, deși moștenise o avere importantă, a risipit-o cu mult talent. Rămăsese în slujba sa un bătrân, pe nume Marquizot, care ajunsese să-și întrețină stăpânul.

În vremea aceea venise la Paris un savant american, cu o propunere senzațională: pretindea că printr-un anumit tratament poate să suspende viața și căuta amatori pentru o astfel de experiență. Ciudat era că nu se prezenta nimeni. Până într-o zi, când stăpânul lui Marquizot a venit acasă și i-a spus fostului valet că el s-a înscris pentru experiența de suspendare a vieții. Acesta, auzind, s-a luat cu mâinile de cap. Cum o să se descurce peste 100 de ani, când stăpânul lui nu reușește acest lucru nici acum. Așa s-a întâmplat că Marquizot n-a găsit altă soluție decât să-și suspende și lui viața, ca să-și ajute stăpânul în această aventură a viitorului. Până la urmă cei doi, stăpânul și valetul, au ajuns într-un fel de sarcofag la un muzeu din America. Rețeta pentru reanimare comentată mult de lumea științifică era atașată și la acel sarcofag.

Trec peste multe amănunte între care și un incendiu la muzeu, care era cât pe-acți să distrugă viața celor doi, eveniment care a emoționat lumea de atunci.

Dar a trecut și suta de ani și a fost un mare triumf al științei să descopere că experiența a reușit pe deplin. Cei doi trăiau...

Atât doar că se adaptau cu greu la schimbările petrecute în timp. Cel mai mult îi nemulțumea hrana, compusă din câteva pastile, care se luau cu puțină apă ca medicamentele. Au reușit să prindă un iepure dintr-o locuință vecină pe care l-au tăiat și l-au fript. A fost un moment de panică pentru cei ce-i îngrijeau, pentru că iepurele era un exemplar pentru experiențe. Prevăzătorii, aceștia îl injectaseră cu tot felul de antidoturi îndată după reanimare.

Prin aer zburau vehicule de tot felul, unele chiar de o singură persoană. Totul îi speria.

Și în această lume, atât de neașteptată, într-o bună zi sunt vizitați de un reprezentant al Casei de Economii din Paris. De fapt, cel căutat era Marquizot. Libretul lui de economii cu dobândă capitalizată an de an de-a lungul celor 100 de ani, cuprindea o sumă importantă, care i se ține la dispoziție. Totodată, erau invitați la Paris, să vadă locurile lor dragi.

Au revăzut cu nostalgie Parisul, încă mai strălucitor decât și-l putuseră imagina, dar se emoționau în fața Muzeului Luvru, a catedralei Notre Dame, a Panteonului, a Operei și a multor edificii care erau așa cum le știau. În rest, era ca și-n America.

Tânjeau însă după „trecut”. Erau, mai departe, dezorientați.

În cele din urmă au aflat că un singur loc de pe Pământ nu acceptase moderna evoluție a vieții. Aceasta era Australia, unde continuau să meargă vapoare, să circule cu automobile, să poată lua masa la restaurant, ca pe vremea lor. Ceea ce i-a decis să-și continue

viața în această parte a lumii.

***

Este un sacrilegiu de a reduce o carte la cele câteva rânduri de mai sus. După cum îmi este rușine că am uitat și numele autorului acestei cărți.

Și acum, istoria adevărată a unui libret de economii în care se află un episod distinct din viața mea.

În anul 1936 angajându-mă la CEC (Casa de Economii) am început să depun cu regularitate sume de bani din salariu pe libretul de economii Nr. 95160.

Din acest moment, libretul de economii a devenit un personaj distinct, el însuși. Aș zice un personaj istoric, dacă mă refer la numele pe care le conține: Director General Dr. V. Bolchiș, Casier General Pop

Vasile, Șeful serviciului de Economii G. G. Cucu, fost coleg cu mine la Academia de Studii Economice, mai târziu Director al Sucursalei CEC din Sibiu, când instituția își va deschide propria sa rețea de sucursale. Și, în sfârșit, cu o uimitoare discreție a semnăturii, V. Iliu, tot coleg de studenție, cel care completase libretul de economii cu datele mele, nimeni altul decât viitorul cunoscut regizor de film Victor Iliu, cu „Mitrea Cocor”, „O scrisoare pierdută”, „Moara cu noroc”, „Comoara de la Vadul Vechi”. Artist emerit.

Depunerile mele erau, cu mare regularitate, în fiecare lună și, de la o vreme, succesiv crescătoare, ca efect al inflației. Gratificațiile de sfârșit de an tot pe libret ajungeau. Aveam grijă să trimit în fiecare lună ceva bani și mamei mele la Craiova. Cineva îmi scria: Mama Fira (bunica mea) ne-a spus „copilul nu ne-a trimis luna asta decât 500 de lei că și-a făcut palton”. Această scumpă bunică avea să moară în vara anului 1936. În acel an am adus-o pe mama mea la București. Am închiriat două camere și bucătărie în Str.

Miracolelor 3. La 22 ianuarie 1945 economiile mele ajunseseră la 630.000 lei. Urmează o sumă de 600.000 lei în coloana restituiri. Nu se distinge data și mai curând cred că este vorba de stabilizarea monetară.

Următoarele trei operațiuni cu data de 16 octombrie 1946 stabilesc soldul la acea dată în sumă de 36.232 lei.

După reforma monetară am fost desemnat să explic depunătorilor necesitatea operației, stabilitatea prețurilor, continuarea protecției depunerilor la CEC prin garanția statului etc.

A fost o dureroasă experiență, pentru că depunătorii Casei de Economii erau persoane cu venituri modeste care își vedeau deodată sumele adunate reduse la valori derizorii. De fapt, mă simțeam în aceeași situație cu ei și îi înțelegeam, dar mă străduiam să le aduc încurajare și să simtă toată compasiunea sinceră a mea. Argumentul decisiv era însă stabilitatea prețurilor ce se urmărea și întărirea puterii de cumpărare a leului.

Libretul meu Nr. 95160 are în sold din 16 octombrie 1946 suma de 36.232 lei. Adică de 57 de ani. Nu-l egalează pe Marquizot din povestea de la început. Dar l-ar capitaliza Casa de Economii de la noi cu dobânda pe 57 de ani cum a făcut-o Caisse d'Epargne din Franța?

În orice caz, în biblioteca instituției sau într-un muzeu al Casei de Economii și Consemnațiunii, tot ar putea să-și găsească un loc acest libret.

Al. Mănăstireanu

Mitică și Nenea Iancu la Berlin

Roman documentar de Bogdan Bădulescu și Olga Rusu

În rândurile ce urmează încerc să prezint un volum cu o greutate deosebită la propriu și cu o și mai multă greutate informativă pe baza corespondenței hiperactive pe care autorii au avut răbdarea s-o cerceteze, ordonând totul în acest volum de referință, privind opera genialului Caragiale. Volumul este structurat pe opt capitole, astfel:

- 1) Mirajul datorat „moștenirii Momuloaiei”, cum spune însuși Caragiale, care-i permite o lungă călătorie cu familia prin Europa, fără griji de ordin material.
- 2) 1906 - Cercul vicios, care încheie perioada de calm din viața scriitorului la Berlin.
- 3) Un Tacit daco - roman cu agitații și frământări materializate în producții literare demascatoare ale regimului opresor - culminând cu acel rechizitoriu vitriolant - „1907, din primăvară până în toamnă”, publicat în ziarul vienez „Die zeit” sub pseudonimul „Un patriot român”.
- 4) Comedia politică - anul 1908.
- 5) 1909 - Pactul cu diavolul.
- 6) 1910 - 1911 - Exorcismele.
- 7) Triumful tragic.
- 8) Epilog - care cuprinde numărul și ordinea călătoriilor efectuate pe ani și zile, precum și lista persoanelor corespondente. Este clară și intenția autorilor de a atrage atenția tocmai pe această etapă ultimă a vieții marelui nostru dramaturg, cuprinsă între toamna lui 1904 și sfârșitul lui iunie 1912. Deci, după un an de călătorie cu familia prin Austria, Italia, Elveția, Franța, Olanda și Germania, Caragiale optează pentru a se stabili la Berlin.

Și până la stabilirea la Berlin, Caragiale a avut în sânge tendința accentuată de a se mișca, precum un spiriduș în spațiul românesc, văzând întâmplător ori voit oamenii, pe care i-a transformat în personajele operei sale cu o anume identitate. Neastâmpărul acesta permanent i-a dat posibilitatea de a crea o pleiadă de tipuri și caractere, concretizate în eroii operei monumentale ce a lăsat posterității.

Perioada autoexilului berlinez constituie, deci, o altă etapă a vieții sale, în care neastâmpărul său hiperactiv îl situează în postura unui om care caută cu orice preț să știe, să vadă, să cunoască, să comunice intens cu personalități politico - culturale de primă mărime din spațiul românesc.

Dacă în anii 1905 - 1906 pare mai liniștit și mulțumit, anul 1907 e pentru el un an de zădărnici și frământări, de neliniște, suferință și amărăciune când răscoalele țărănești au fost reprimare brutal, ceea ce îl determină să ia o poziție netă pentru sprijinirea celor oprimați și condamnarea virulentă a regimului opresor.

Din această poziție a scriitorului a apărut acel „1907, din primăvară până în toamnă”, cel mai virulent pamflet politic,

publicat în ziarul vienez „Die zeit”, sub pseudonimul „Un patriot român”.

La 24 mai Caragiale sosea la Iași - și nu la București - deoarece voia să fie cât mai aproape de locul din care a pornit răscoala. Anul 1907, anul răscoalelor țărănești, este un adevărat energizant pentru Caragiale care, pe lângă pamfletul „1907” mai scrie o serie de fabule și pamflete în care atacă virulent probleme de ordin politic, condamnând necruțător însăși esența sistemului politic românesc.

Tocmai de aceea, nu e de mirare că în sept. 1907 este respins de la premiul Academiei Române, pe motiv că n-ar iubi România. Este atacat violent în presa vremii, *La Roumanie* din București afirma răspicat - acuzator că autorul „e un demolator, un nihilist, un acuzator al fraților săi, un cenzor al întregii societăți românești”, ceea ce îl face pe Caragiale să devină tot mai bătaios și mai sigur că și-a atins ținta finală - demascarea oligarhiei române. Caragiale afirmă: „Sunt destul de sigur că le-am aruncat o bombă explozibilă tocmai în punctul slab al fortăreței lor” (pag. 191) referindu-se tocmai la „1907, din primăvară până în toamnă”.

În 1908 Caragiale se înscrie în partidul conservator - democrat al lui Tache Ionescu și se angajează într-un lung turneu electoral de câteva luni, cu discursuri umoristice fulminante mult apreciate de public și vehement contestate de adversari.

La 2 martie 1908 ține un discurs incendiar la Iași apoi la Ploiești, Pitești, Giurgiu, București, Roman, iarăși București și alte orașe din traseul electoral, idolatrizându-l pe mentorul său politic -

Tache Ionescu - ploieștean ca și el.

Acum Caragiale duce o viață trepidantă, realizează acea serie de fabule și pamflete necruțătoare cu o foarte bogată oratorie politică, încât se poate spune că a coborât în lumea personajelor sale, se amestecă cu aceste personaje ajungând până la a se confunda cu Cațavencu, Farfuridi, Brânzovenescu și celelalte tipuri magistral create.

Ajunge în sfârșit în situația când, spre sfârșitul turneului electoral, se simte complet epuizat, alegându-se și cu unele dezamăgiri personale.

În 1909, încă de la 19 febr. scrie lui Mihalache Dragomirescu că va sosi la București cu „patru basme nouă”, însă cu toate acestea are o problemă care-l macină psihic, aceea că n-a reușit să finalizeze comedia „Titircă Sotirescu”, tocmai când bunul său amic Delavrancea culegea aprecieri unanime cu al său „Apus de soare”. La 11 mai e din nou la București după ce se oprise câteva zile la Budapesta. La 20 mai e la Berlin și revine la București pentru scurt timp. Deci în 1909 e un călător permanent, un creator de literatură în stilul său și se remarcă

prin un și mai intens schimb epistolar cu mari personalități literar – artistice, fiind mult mai prezent printre literați decât dacă s-ar fi aflat în țară. Caragiale e în vervă maximă, e în miezul problemelor literare, duce o viață trepidantă deosebită, se consumă zilnic în efortul uriaș pe care îl face în tot ceea ce întreprinde.

În 1910 la 7 martie e la Vlahuță împreună cu Delavrancea și Coșbuc. Vlahuță relatează: „E la noi, îl ascultăm, îl admirăm, nu mai putem gândi altceva”. Tot în martie e prezent la Budapesta, ca între 1 mai și 1 iulie să întreprindă o serie de călătorii, sub imboldul aceluiași neastâmpăr de care am amintit. Încearcă să medieze cele două curente din mișcarea românilor din Transilvania spre unificarea lor. Ilarie Chendi îl apreciază la superlativ socotindu-l „Cel mai ager stilist, cel mai dramaturg povestitor și cel mai spiritual scriitor al prozei noastre” (pag. 358).

Cella Delavrancea, pianistă de primă mărime, spune următoarele despre Caragiale: „E o ființă colosală, abordează totul cu aceeași perfecțiune...filozofie, muzică, artă dramatică, e cel mai mare comic al acestei epoci, e tipul cel mai perfect al unei civilizații.” (pag. 340)

O mărturie în plus e a Monicăi Lovinescu care, în voluminoasa lucrare apărută în Franța și în România, post mortem, cu titlul „La apa Vavilonului”, afirmă că este autorul român cel mai intraductibil în franceză, datorită multitudinii de neologisme franțuzești, voit stâlcite de personajele caragialiene.

Vasile Goldiș îi mulțumește de colaborare astfel: „Scrie-ne orice, numai să fie ieșit din sufletul lui *Caragiale* și să fie iscălit *Caragiale*. Îți sărut mâinile, te salut cu stimă, iubire și devotament.”

Și în 1911 e același călător, aflat mereu pe drumuri fiind prezent la Arad cu scopul unificării mișcării de emancipare a românilor din Transilvania, temperând aripa tânără reprezentată de Goga și dorește ca intelectualitatea din Regat să se implice mai mult în această luptă.

La sfârșitul lui august 1911 Caragiale se află la Blaj unde s-au adunat toate figurile importante ale artei, gândirii politice și vieții religioase, dimpreună cu o mare masă de oameni simpli. Sunt prezenți Coșbuc, Goga, Pușcariu, Zaharia Bârsan, Șt. O. Iosif, N. Iorga, Ilarie Chendi, Gh. Pop de Băsești, dar și Aristița Romanescu, Victor Eftimiu, Ion Bianu, Miron Cristea etc. Aici Caragiale vorbește cu lacrimi în ochi despre iubirea sa față de Transilvania, apoteozând pe Gh. Coșbuc. Poate acum i-a încolțit pentru prima dată regretul că a fost plecat la Berlin și n-a rămas aici, în *inima românimii*. Tot acum Caragiale merge la Goga, la Rășinari și dorește ca vara viitoare să vină aici cu toată familia, dar să fie și Vlahuță. Veștile de la vechii lui prieteni îl reconfortează. Spre finele anului 1911 simte că nu poate finaliza noua comedie „Titircă Sotirescu” anunțată mai de mult și așteptată cu nerăbdare de prieteni să fie pusă în scenă, deși o are în mai multe variante ce nu-l satisfac.

Anul 1912 e anul aniversar, dar și ultimul din viață.

În țară se fac pregătiri intense pentru sărbătorirea lui Caragiale. Emil Gîrleanu președintele Uniunii Scriitorilor și director al Teatrului din Craiova are planul său pe care îl tot amână pentru ziua de naștere. E vorba de manifestațiile privind „Săptămâna Caragiale”. Sărbătoritul însă pregătește în secret neparticiparea. Singurul care știe acest lucru e Vlahuță, care face eforturi eroice ca să păstreze secretul. Caragiale promite telegrafic participarea și la 6 – 8 ianuarie se află la București, ca

la 11 să fie la Berlin.

Scurta vizită la București avea și un oarecare interes politic, sperând să fie trecut pe listele conservatorilor-democrați ai lui Tache Ionescu. Vlahuță îl ține la curent cu planul aniversar, dar i se impune din nou discreție totală. În momentul când urma sărbătorirea, Caragiale anunță telegrafic că nu poate veni fiind bolnav la pat. Ardelenii îl vor și ei în mijlocul lor.

Are loc o adevărată manifestare națională; chiar și la „Palatul regal” are loc pe 30 ian. o serată literară sub patronajul reginei Elisabeta. E o sărbătorire apoteotică, unanimă, fiind recunoscut ca cel mai mare creator de viață, realizând o adevărată stare civilă a personajelor sale.

Pe scena „Teatrului Național” se reprezintă „O scrisoare pierdută”, într-o distribuție de excepție. Tache Ionescu îl felicită elogiis, Caragiale răspunzând cu elogiile la elogiile primite.

În „Facla” lui George Banu se tipărește un număr omagial cu articolul „Caragiale orator” multiplicat și de alte publicații. Vlahuță scrie „Momente inedite din viața lui Caragiale” și de la palat primește urări de la regina Elisabeta. La Budapesta, tinerimea universitară îl sărbătorește cu o imensă însuflețire, în timp ce la Berlin, pe adresa sărbătoritului sosesc nenumărate telegrame de la personalitățile de primă mărime. În această situație, Caragiale conchide: „Așadar, față de atâtea manifestări de dragoste să mai zic că munca mea n-a fost răsplătită?” (pag. 406). În acest timp Panait Cerna scrie: „Nenea Iancu e supărat rău pe Țara Românească pentru că l-a serbat la 60 de ani, dar nu l-a apărut la 50, de calomniatorul Const. A. Ionescu, rămas cu apelativul stigmatizator „Caion”. În răsunătorul proces intentat calomniatorului, Delavrancea îl apără magistral, spulberă atât faptul că drama „Năpasta” ar fi fost plagiată după „Puterea întunericului” de Tolstoi, cât și afirmația că „Năpasta” ar fi fost plagiată după un oarecare scriitor maghiar – Istvan Kemeny, inexistent în literatura maghiară.

La 2 martie 1912 Caragiale se afla la închisoarea din Seghedin în vizită la Goga, condamnat pentru delikte de presă, antrenând și pe Vlahuță și îl dojenește părintește: „Nu ți-am spus eu să te astâmperi?”, după care merge la Arad.

Apropiindu-se Paștele, Caragiale se gândește la o sărbătorire împreună cu prietenii din România, având grijă de a mulțumi celor de la Viața românească pentru articolele elogiioase din ianuarie. Între 1–10 aprilie e așteptat la București la locuința lui Vlahuță care-l îndeamnă să se grăbească fiindcă în curând se va muta la via de la Dragosloveni. Ajuns în țară, se oprește la Ploiești la Gherea, stă câteva zile la locuința lui Vlahuță apoi merge la Dragosloveni. În aceste împrejurări se remarcă o stare în degradare fizică la omul atât de vioi și vivace, sclipitor, agil și conviv extraordinar. Caragiale nu mai era același pe care îl știau, deși se străduie să fie cel știut. Tot atunci, poate ca o sumbră prevestire, Caragiale și-a manifestat dorința de a-și revedea prietenii încercând să fie vesel, destins, dar e tot mai apăsător de griji și stări care-l deprimau, slăbindu-i rezistența sa proverbială. (pag. 418)

Pentru duminică 29 aprilie Caragiale își anunță pentru 3 zile sosirea la Iași, la o petrecere între prieteni – dar și aici apar primele semne vădite ale bolii de inimă ce-l va răpune peste două luni.

Prof. ieșean Paul Bujor relatează: „Caragiale era abătut și foarte suferind...și a plecat tăcut și amărât cum nu l-am văzut niciodată. Probabil că, trecând prin Roman, Caragiale telegrafiază lui Gherea „Să ne vedem cu bine și cu cinste la

toamnă”, sperând că se vor revedea și că se vor reîntâlni.

Pe 23 mai îi sosea la Berlin ultima scrisoare de la Vlahuță care insistă: „Fă-ne fericiți la toamnă! Vino cu piesa!”.

În iunie starea sănătății i se agravează, dar nu se dă bătut și nu se abate de la ritmul său de viață obișnuit, refuzând consultul unui medic.

La 22 iunie (stil nou) soția îl găsește căzut, sprijinit cu un cot de perna din pat, cu obrazul liniștit. Seara, la Sinaia, Tache Ionescu primește telegrama: „Caragiale a murit”, iar Cella Delavrancea menționa în scrisoarea din 29 iunie către București: „Caragiale e mort, mort... lungit la pământ cu gura deschisă, palid, cu privirea fixă... a murit subit.”

La 27 iunie e coborât în cripta cimitirului din apropierea locuinței în prezența fiului mai mare Mateiu, a lui Vlahuță, Delavrancea, Gherea cu soția, Dumitru Gusti din Iași, Cerna și Ivașcu.

Mărinimia guvernului care subscrie darnic pentru funeralii este luată în derâdere. Trupul neînsuflit al lui Caragiale este adus în țară cinci luni mai târziu, în cea mai mare discreție, fără știrea nimănui într-un vagon de marfă, fiind primit în Gara de Nord de același Mateiu Caragiale, Emil Gîrleanu, Iancu Brezianu, Bogdan - Pitești. Sicriul ajunge la biserica Sf. Gheorghe acoperit de coroanele veștejite de acum 5 luni de la Berlin. În mormântarea are loc pe 22 noiembrie 1912, cu onoruri militare și toate instituțiile au fost închise. Se țin discursuri elogioase reliefând personalitatea extraordinară a defunctului.

Tache Ionescu amintește că a murit tocmai când trebuia să fie ales în parlament. Și cât de mult și-ar fi dorit Nenea Iancu să se bucure de această cinste!! Au mai vorbit Barbu Delavrancea și alții. La căderea întinericului, puțin după ora 17, în liniștea profundă a celor plecați fără întoarcere, o ninsoare de un alb perfect acoperea mormântul celui care, în sfârșit, își găsea liniștea mult binemeritată (dar prea devreme) din Cimitirul Bellu.

Asupra operei și personalității în discuție s-au emis aprecieri și judecăți de valoare de care niciun alt scriitor român n-a avut parte, subliniindu-se pregnant verva cuvântului rostit și scris și geniul activ permanent în orice împrejurare a vieții sale atât de zbuciumate și atât de rapid consumate. E unanim recunoscut ca un spirit combativ de primă mărime, e socotit temperamentul cel mai artistic, e cea mai strălucitoare icoană a inteligenței românești, e un *supra OM* care a avut nenorocul să se nască într-o țară mică.

Și câte, și câte aprecieri superlative s-ar mai putea face la adresa acestui super OM între oameni.

Cât va dăinui limba și literatura română se va vorbi și scrie despre acest geniu al poporului nostru.

Vă las să vă delectați cu citirea integrală și de ce nu și cu citirea fragmentară când va fi cazul, urmând ca fiecare cititor în parte să selecționeze ceea ce i se pare mai interesant, mai concludent.

Rafael-Tudor Lupașcu

De ce ești trist?

Noaptea

E o frumusețe,
O minune,
Să stai în codru,
Când soarele apune.

Să vezi cum luna luminează
Să stai treaz,
Până dimineată.

S-auzi o pasăre frumoasă
Cum cântă, pân-adormi în ceață.

S-auzi un cârd de cerbi,
Cum aleargă pe firul înaltei ierbi.

Apă cristalină

Apă cristalină
Dulce floare fină
La soare te-ncălzești
Apoi, tu cobori la pești.

Din apă rădăcina scoți,
Apoi mori și uiți de toți.
Lași pe mal o simplă rădăcină...

Apă cristalină,
Unde-i dulcea floare fină?

Codrule îngândurat,
Oaspeți iar ai adunat.
Tu acum ești plin de viață,
De animale și verdeață.

- De ce ești trist?
E vară, soare și căldură,
Pe cer nu e niciun nor,
Iar păsările-ți cântă-n cor.

- Sunt trist,
Pentru că nu simt iubirea.
Oamenii m-au părăsit,
Se lăcomesc la bogăția mea
Și mă simt săracit.

Dacă iubiți natura,
Dacă iubiți codrul,
Veniți, să ne-adunăm
Și să-i salvăm!

Ne ajutăm pe noi,
Vă ajutați pe voi.

Victor Buescu

Estudiantină

Se scurse-ntâiul an de studenție...
Adânci regrete prind să mă doboare.
Din timp în timp, abia câte-o scrisoare
Mai amintește-apusa veselie.

Înșiruire scene dragi, evocatoare,
Din viață de iubire și frăție;
Nespus de multe-mi spun acuma mie
Un rând pe-o carte, în album o floare.

...Azi șapca-ntr-un cotlon e prizărită,
Stau cărțile în vrafuri prin unghere
Și doarme uniforma-n scrin, mahnită.

Doar *tu* mai poți s-alini a mea durere:
În gând revăd făptura ta iubită
Și-mi picuri, lin, în suflet mângâiere...

Remember

Când vreau să fug din veacul violent,
Mă las purtat de brizele-amintirii,
Și iar mi-apare-un ochi fosforescent,
Prin negrele regrete-ale iubirii...

Cândva, privirea lui mă fermecă.
Dar statua, mai rece ca o piatră,
Cu grații de cochetă-mi refuză
Păgâna adorare idolatră.

Ci astăzi tot mai vie îmi apari
Din lumea amintirilor scrumite,
Și-apoi mă lași cu tristul lor alai
De plângeri și suspine-năbușite.

Iubirea și durerea mea dintâi,
De ce mă urmărești și-acuma încă?
De ce – când totu-i val – mereu rămâi

Să scurmi melancolia mea adâncă?...

Ovidiu Budaca

Mitologia ca apanaj al melancoliei

O carte frumoasă este aceea care fură cu tot consimțământul celui ce o citește... O carte frumoasă constă în a oferi cuiva o alternativă consistentă la hăul ce se cascadează între sine și lume. Bucuria cu care te avânci apoi în faldurile ideilor sale seamănă cu a unui sinucigaș ce a găsit formula morții perfecte.

Nu de puține ori unele cărți surprind tocmai pentru faptul că au lăsat urme atât de puternice și de evidente în cititorii lor. În definitiv, cineva spunea că acea carte care nu modifică întru nimic ființa celui ce o citește este o carte ratată. Cartea care asigură o aventură interioară pasionantă, un itinerar printre idei și gânduri este un bun comun și etern.

Din această categorie de cărți face parte fără urmă de îndoială un volum mai puțin celebru – dacă se poate spune așa – al unui autor de curând trecut la cele veșnice: *Mitologii subiective* al lui Octavian Paler. După cum putem înțelege din titlu autorul propune un periplu prin cultura antică greacă; dar surpriza apare atunci când ne confruntăm cu viziunea asupra unui astfel de tărâm cultural - la care ne întoarcem ca fii risipitori, încă dinainte de a-l fi părăsit. Spre deosebire de romanele sale, în acest volum Paler are o atitudine aparte, pe care o evidențiază și cu alte ocazii: lumea în care suntem invitați își arată generoasă sensurile atât timp cât nu le cauți; dacă ai pornit în căutarea lor, ești un om pierdut.

Octavian Paler spunea adesea că este un om ce aparține unei lumi ce nu mai e, o lume ale cărei valori au apus. În *Mitologii subiective* Octavian Paler este mai mult decât un simplu eseist. Autorul își asumă din perspectivă personală și intelectuală problemele cele mai acute ale culturii grecești, oferindu-se pe sine ca subiect al verificării unor constatări rezultate din lungi și argumentate investigații cognitive. Astfel, în primul rând acest volum poate fi numit intelectualist!

Deși ediția din 2008 este a treia, cartea se descoperă ca fiind una proaspătă și generoasă – la fiecare lectură oferind idei noi ca niște brațe voluptuoase în care își primește receptorii. Iar această bogăție reiese tocmai dintr-o fină rețea de interpretări personale ale unor episoade consacrate ale mitologiei, corelate cu raiduri prin contingentul unui concediu impus de subrezirea trupului, de conștientizări acute ale ridicolului sau ale sublimului uman. Periplul printre mituri și figuri antice este dublat de incizii profunde în propria interioritate, în propria melancolie.

Este poate inutil să mai amintim de obsesia autorului pentru mitologie. Aproape fiecare operă a lui Octavian Paler este în mod subtil tangentă unor mituri sau legende antice. Acest fapt poate fi motivat și de dezamăgirea sa, exprimată răspicat, privind ridicola „producție” de miturile a oamenilor moderni. Nu de puține ori acesta s-a arătat nedumerit în legătură cu ideea că singurele mituri moderne ale umanității își au originea în opere literare capitale ale respectivelor perioade. Este cazul mitului faustic, al lui Hamlet sau Don Quijote. Lucrurile nu sunt lăsate nicicum la voia întâmplării – multe dintre titlurile operelor lui Paler vizând direct mitologia: *Drumuri prin memorie*(1972-1974), *Mitologii subiective*(1975), *Un muzeu în labirint*(1986), *Don Quijote în est*(1993) sau *Calomniile mitologice*(2007).

Aceste „derivate intelectuale” constituie rodul unui farmec dar și al unui interes de altă factură decât cea rigid-științifică pe care mitul ca instanță perpetuu prezentă în existența omului, ca model de evaluare a valorilor ori ca referent la comportamentul oricui îl are asupra personalității lui Octavian Paler. Autorul nu încercă noi definiții, noi posibilități de explorare antropologică sau filosofică ale „poveștilor celor de demult.” Sunt doar viziuni personale, extrem de personale, privind aspectele cele mai semnificative ale mitologiei antice, corelate cu cugetări și analogii afective între posibilele semnificații ale acestor mituri cu propriile simțiri, stări.

Chiar dacă poate fi considerată una stranie, această manieră de a privi mitul este justificată tocmai de cei mai mari specialiști în acest sens. După cum definea Mircea Eliade într-una dintre operele sale, „mitul se referă întotdeauna la o «creație» și povestește ceva sau cum un model de comportare, o instituție, o deprindere de muncă au fost stabilite: iată de ce miturile constituie paradigmele pentru toate actele omenești semnificative.” (*Aspecte ale mitului*) Așadar, Octavian Paler discută cu sine însuși aceste paradigme, le redimensionează și le adaptează la propria configurație interioară.

De altfel, chiar și modul în care autorul își alege figurile mitice despre care să vorbească poate fi considerat unul bizar și arbitrar. Însă, considerentele alegerilor sale sunt multiple. Un fapt important ce trebuie remarcat este acela că *Mitologiile subiective* au fost create pe fondul unui tratament pe care îl urma într-una din ierni la un sanatoriu din Eforie Nord. Astfel, unul dintre cele mai importante personaje – de ce nu chiar mitice – ale cărții este însăși marea, în diversele sale ipostaze hibernale. Paler declară: „Spuma albă risipită pe stânci te făcea să crezi că marea avea insomnie. În acel decor cu singurătăți de preistorie mi-am scris *Melancoliile subiective*.” Pe de altă parte, Octavian Paler nu este interesat de prezentarea modului în care sunt receptate azi aceste „povești exemplare”, ci de o analiză a profunzimilor proprii, a destinului său. Această carte e mai mult decât și-a propus autorul să fie deoarece ea constituie și un compendiu de literatură sau de artă.

Spre exemplu, un mit precum cel al lui Oedip, eroul mitic favorit al lui Paler, este privit din perspective multiple, etajate; autorul nu este indiferent nici la receptarea lui într-un domeniu precum psihanaliza, după cum nu uită nici preocupările artistice din jurul acestui personaj, deși este încredințat că literatura îl poate înșela oferindu-i posibilități de interpretare eronată: „Simt că nu mă pot apropia de înțelepciunea elină pe drumurile parfumate ale poeziei parnasiene.” Fiul lui Laios este pentru Paler printre puținii eroi tragici care au îndrăznit să înfrunte zeii, destinul pentru că : „El a vrut să umple abisul cu ceva mult mai durabil: adevărul și inima unui om”. Oedip este surprins în zbaterea sa interioară privind răspunsul dat sfinxului, mai ales privind motivațiile acestui răspuns: „Vroiam să înțeleg lumea cu inima mea(...)Memoria mea e ca o rană care sângerează. Și totul este viu și destin în mine, deoarece memoria este destinul meu.”

În acest punct putem identifica unul dintre sensurile puternice ale *Mitologiilor subiective*: Octavian Paler are puterea de a judeca aceste destine exemplare deoarece își asumă părți, elemente ale acestora. După cum spune și recenzentul său, Daniel Cristea Enache: „E un permanent și fascinat joc al măștilor alternante și al identităților coincidente, o asumare a complexităților naturii umane, recunoscute și discutate ca atare.” Înțelesul acestei cărți poate fi acela că omul modern, pentru a putea desluși profunzimea înțelepciunii antice, trebuie să fie capabil să scuture praful receptărilor neasumate, chiar artificiale. Instrumentul fundamental este cultura, dublată de onestitate dar și de curajul unui erou temerar.

Această din urmă sintagmă se cere analizată, deoarece pentru Octavian Paler curajul nu presupune a lua sabia în mână sau a lupta cu minotaurul în labirint – fapt pentru care eroi precum Tezeu sau Ahile nu se numără printre preferații autorului -, ci, dimpotrivă, tăria interioară de a renunța la orgoliul de a fi etern învingător, de a te supune unei suple cartografieri a propriei interiorități, de a fi victima propriei memorii. Omul viețuiește în lumina memoriei sale; a renunța la memorie înseamnă să renunți la tine. De aceea Tezeu are un comportament inacceptabil pentru Paler: „El trăiește spectaculos și superficial. Face parte dintre cei pe care nu-i interesează un răspuns; tot ce

vor e să învingă, râvnind gloria și puterea... Față de Ariadna, Tezeu se comportă ca un escroc. În realitate, nu-i place să spună: rămân..."

Se poate constata fără dificultate o atitudine aparte a autorului față de eroi precum Sisif sau Oedip, Prometeu sau Antigona. Nu putem spune că detestă pe cei din categoria lui Ahile sau a lui Hercule, însă este evident că Paler nu se simte atras de virtuțile aproape superficiale ale acestor eroi.

În linii mari, această carte este una dintre cele de care nu ne putem lipsi, pentru că, dacă am face asta, ne-am văduvi de o exemplară lecție de cultură, dar mai ales ne-am include în paradigma nefastă a celor ce nu au curajul de a sta cu ei înșiși. Am fi precum eroul ce nu-și asumă propria memorie, jignit de rănilor sale interioare. De altfel, Octavian Paler sublinia acest aspect cu altă ocazie: "Când doare cicatricea ne doare rana veche sau faptul c-am uitat-o?"

Ion Popescu-Sireteanu

FABULĂ

Cine fură azi un ou
Este-un bou!
Doar atât vreau să vă spun
Și încerc să vă adun
Să vă sfătuiesc de bine:
Bă, furați cum se cuvine,
Să lăsați băncile goale,
Să băgați guvernul boale,
Că nu-i jaf precum se scrie
Când furi cu economie.
Luați toată visteria,
Cum se fură-n România.

LA GUVERNARE

*Mai întâi săturați-vă,
fraților lupi! Virtutea
nu-i pentru noi!*

Un lup, ajuns șef de guvern,
Vorbea cu frații lui patern
Și-i îndemna să se hrănească
Din pâinea dulce românească.
În opoziție cât am fost,
Am dus-o prost, chiar foarte prost,
Dar azi suntem cu mâna-n miere,
Facem și legi, avem putere,
Încât vă spun, colegi și frați,
La scaun să nu renunțați!
Și să furăm pe săturate,
Virtutea să o dăm la spate,
Că strică mult la sănătate
Și-n pungă prea de tot ne bate...

UN PORC

Un porc din cel mai vrednic soi,
Văzând că nemu-i e-n nevoie,
Se hotărî, foarte decent,
Să-și vâre rătu-n parlament,
S-ajute țara când se cere,
Să-și ia și altfel de muere,
Cum s-o-ntâmpla, la o adică
Ori divorțată, ori purcică.
Și s-a-ntâmpnat cum a și vrut,
A fost ales de la-nceput.
I s-au repartizat benzină,
Șofer isteț și limuzină,
O locuință-n Primăverii
Să fie pe gustul muierii,
Mâncare la preț mai redus,
C-așa mănâncă cei de sus...

El fiind porc, mănjind cuvinte,
Ar vrea s-ajungă președinte,
Dar vrea parchetul, din eroare,
Să-l scarpine pe la ...dosare!

Petruș Andrei

Manifest rural

Tu care trăiești la țară
Ca și mine-ai dat-o-n bară
Că, deși faci tot efortul,
N-ai confortul!

Nu ai tren, nu ai centrală,
Nici producție teatrală
Ci numai electorală
Și, de-atâta vorbă goală,
Dai în boală.

N-ai spital, nu ai lumină,
Nici zeamă de cloramină
Dar ai gripă aviară
Iar și iară!

Ai șosele desfundate
De izbeliște lăsate.
Câte-o rablă de mașină
Scoasă de la naftalină
Lasă-n urmă fum albastru,
Ce dezastru!

Pe aici, fără s-o cheme,
Iarna vine mai devreme
Și, cum vine-ți face semne
Și te-ntreabă de ai lemne,
Drujbele încep să zbiere,
Ce plăcere!

Nu mai are satul fete
Să-nvârtă hora cu sete
Ci, în țări europene,
Caută prin buruieni
Leac de lene.

N-avem pentru oi strânsură
Și nici noi ce pune-n gură
Dar pătrunde cu încetul,
De ne-apucă berechetul,
Internetul.

Bate toaca sindicatul
Și astfel trezește satul
Că ne-am săturat de dări,
Vrem și noi revendicări:
Vrem și noi cei de la țară
Vacanță parlamentară,
Vrem lichioruri și coniac
Și vrem afrodisiace,
Vrem fondante, ciocolate
Și vrem pensii majorate
Și private,
Nu tot s-auzim talanga
Ci vrem tanga

Și vrem topless și stripteas-ul
Și ce n-a văzut Parisul!
Vrem și noi un dans la bară
Din cap ochii să ne sară
În afară!

Nu mai vrem viață de câine
Ci vrem caviar pe pâine
Și mai vrem fructe de mare
Să facem băi populare
La votare
Să ne vină-aici votatul
Să modernizeze satul!

Vrem s-avem bancă locală
Și pedeapsă capitală
Cu injecție letală
Ori cu sârma și patentul –
Dacă nu-i prea scump curentul! –
Să piară violatorii
Și criminalii notorii
Și toți delapidatorii
Să fie satul curat
Ca argintul strecurat
Cum Dumnezeu l-a lăsat,
Nu vă fie cu bănat!

Serghei Coloșenco

Întâlnire cu parodia

Parodia este o specie literară, o imitație burlescă, în proză sau în versuri, a unei opere ridiculizând defectele sau trăsăturile caracteristice ale acestora.

A fost cunoscută încă din antichitate; creația lui Homer, **Batrachomyomachia (Bătălia broaștelor cu șoarecii)**, e o mică epopee parodistică după **Iliada** (sfârșitul sec. VI î. Hr.). În romanul **Don Quijote** de M.Cervantes se observă intenția autorului de a parodia romanele cavalești.

Fiind folosită în special pentru implicațiile ei critice, parodia s-a constituit de multe ori în operă de sine stătătoare.

Astfel, în literatura română sunt cunoscute parodiile lui I.L. Caragiale, G. Topîrceanu, C. Hogaș, Tudor Arghezi, Marin Sorescu, Mircea Micu ș. a.

Recent, medicul și rebusistul timișorean, Nicolae Andronescu, a scos de sub tipar volumul „Croazieră de plăcere”, la Editura Artpress din orașul de pe Bega.

Autorul își motivează gestul în versuri într-o scurtă prefață invitându-și cititorii: „Să vă bucurați de dansa (**de carte**, n.n) toți cei care-ați cumpărat-o!” După o pledoarie, tot în versuri, despre parodie: “E un gen de poezie/ Tălmăcită mai subtil,/ Ce oferă garanție/ Pentru un

succes facil./ Invitație de valoare/ La un clasic giuvaer/ Din belșug pudrat cu sare/ Și punctat cu mult piper!”

pe care autorul îi parodiază: **Ienăchiță Văcărescu**: „Urmașilor din București/ Și din întreaga țară,/ Conform tradiției strămoșești,/ Când simte c-o să moară,/ Pe

el să-l moștenească, / Aceasta i-e donația: / Ca limba să o crească / Și să-și cinstească nația”, **Dimitrie Bolintineanu** (2 parodii), **Grigore Alexandrescu** (4), **Vasile Alecsandri** (2), **George Coșbuc** (3), **Mihai Eminescu** (4), **George Topîrceanu** (7), **Ion Minulescu** (2), **Cincinat Pavelescu** (2), **Al. O. Teodoreanu** (2), **Tudor Arghezi** (3), **Victor Eftimiu** (4) și **Tudor Mușatescu** (2) despre care autorul se întrebă și tot el răspunde: „Cine-i Tudor Mușatescu?/ Să-l descriu e foarte-ușor:/ E „Titanic Vals” și „Escu”!/ Plus un munte... de umor! / A avut multe succese/ Și s-a bucurat de toate:/ Aforisme, poante, piese/ Și-o mare publicitate!”

Interesant este faptul că prima parodie a poezilor pe care autorul îi ia în „discuție” constituie o trecere în revistă a multor titluri din creațiile acestora.

Coperta 4 (ca și 1), realizată de Tudor Vreme ni-l prezintă (text și foto) pe autor, de unde aflăm că dr. Nicolae Andronescu e bănațean get-beget, medic militar pensionar, pasionat de cuvintele încrucișate, de șahul artistic și de tenis și este un talentat epigramist și, confirm eu, poet.

Gh. Râmboiu - Bursucani

ȘI COPACII PLÂNG IARNA

Privind copacii iarna, cu ramurile-n bernă
Înnegurați și jalnici, goliți de-al lor veșmânt
Bătuți de vânt și ger, cu alura lor ternă
Parcă își plâng podoaba, ce zace în pământ.

Acum fără de frunze, plecate să se culce
Când crivățul începe să urle a nătăng,
Doar raze reci de soare îi mai sărută dulce
Și corbi la ceas de-odihnă îi mai privesc cum plâng.

Chiar când ajung mirese-un travesti de iarnă
Și soarele încearcă tristețea să le-o frângă
Lacrimi de gheață-ncep coroanele să cearnă,
Semn că și-acum copacii nu conțin să plângă.

Dar cine să-i audă, când tot ce este viață
Așteaptă-n adăposturi urgia să se stingă.
Iar ei rămași afară, în viforul de gheață,
Visează primăvara, continuând să plângă.

Și-amar plâng până când, ca de atâtea ori,
Zâmbi-va primăvara și pe-ale lor meleaguri
Și când încoronați cu frunze și cu flori
Și-or flutura podoaba, ca pe falnice steaguri.

NĂZUINȚĂ

Cine sunt eu?
Cine ești tu?
Și care-i rostul
Meu și-al tău
În viața asta
Efemeră
Hărăzită nouă
De Dumnezeu?

Și eu și tu
Încercat-am oare
A desluși
Adevăratul sens
Al verbului „A fi”?
Și să ne-ntrebăm
Despre menirea noastră-n lume
Și-n urmă ce lăsăm?

Atât aș vrea
Și eu și tu
Atât cât trăim
Să gândim
Și să nu uităm
De menirea
Noastră-n lume
Mereu să ne-ntrebăm.

Elena Petriman

Icoana

Atârnată acum pe peretele dinspre răsăritul casei mele, de fiecare dată când o privesc, icoana îmi redeșteaptă amintiri despre chipuri dragi, de mult apuse. Din negura anilor, imaginea fecioarei Maria – maica cu pruncul în brațe – mă privește blând și mângâietor, de parcă ar vrea să-mi spună ceva. Oare, pentru a câta oară?

E veche de aproape două sute de ani, a văzut multe chipuri ce i s-au închinat și, de ar putea vorbi, multe ar mai avea de povestit. În mintea mea, doar o singură poveste stăruie. Este povestea tatălui meu.

În timpul celui de-al doilea război mondial, aflându-se pe front, în toamna anului 1941, s-a rătăcit de regiment, împreună cu alți combatanți. Mergând în căutarea camarazilor de luptă, în lipsa oricărui reper, s-a îndepărtat și mai mult de regimentul din care făcea parte, rătăcind în neștire, zile și nopți. Cu capul plecat, cu mintea plină de gânduri, zărește abandonată în mijlocul drumului, o icoană. Om cu frica lui Dumnezeu, zicându-și că locul unei sfinte icoane este doar loc de închinăciune, ridică icoana de jos, o șterge de praf și o așază, cu grijă și smerenie, în ranița soldătească. A mers purtând icoana pe umăr și a tot mers în neștire până ce, deodată, și-a dat seama că se află chiar în apropierea satului Burdusaci. Ca prin minune, de parcă s-ar fi trezit dintr-un somn, își revine din rătăcire, iar primul lui gând a fost de a se îndrepta spre casă, acolo unde lăsase, la plecare pe front, o mamă, o soție și două fetițe. Trece în fugă prin lanul cu porumbiștea încă necoaptă, grăbind să ajungă acasă, să-i îmbrățișeze pe cei dragi. Din depărtare se aude un bocet prelung, de înmormântare. Pentru o clipă, se oprește în loc și, în sinea lui, se întrebă: „Oare cine să fi murit?”

Ajungând tot mai aproape de casă, coborând dinspre spatele casei, prin livadă și porumbiște, dar tot nu se lămurise de unde veneau bocetele acelea. Pătrunde în curtea casei,

zărește un doliu mare la ușă, zărește și chipurile încremenite de durere și uimire a celor adunați în curtea casei și tot nu se dumirește pe cine plângeau, gândindu-se doar la mama lui. Dar sufletul i s-a mai liniștit văzând că îi iese în cale. Printre hohotele de plâns ea îl îmbrățișează și, luându-l de mână îl conduce către sicriul în care se afla doar o adunătură de oase, niciun chip, niciun semn, nicio dovadă a ceea ce ar fi fost, cu câteva ore în urmă, grămada aceea de oase. Doar tabloul cu chipul soției sale, acum îndoliat, l-a făcut să priceapă că pe ea o jeleau. Cu ochii împăienjeniți de lacrimi, lovindu-se cu pumnii în piept, smulgându-și părul de pe cap, urlând de durere, asemenea unui lup înjunghiat, vrând parcă să scape de tot ceea ce vedea, se îndepărtează în fugă, oprindu-se la tulpina nucului din capătul grădinii pentru a-și plânge de unul singur durerea.

Ceilalți – toți – amuțiseră. Nimeni nu mai plângea. Ascultau încremeniți doar plânsul acela deznădăjduit, revărsat în vaiete prelungi, întrebându-se și ei cum de s-a întâmplat ca, tocmai în ziua înmormântării, destinul să-l conducă spre casă. Ce minune făcuse asta?

Mai târziu, peste ani, tatăl meu avea să-și aducă aminte că, poate, tocmai icoana găsită a fost cea care i-a îndreptat pașii spre casă, fără ca el să își dea seama. Și tot mai târziu, bunica avea să ne povestească și cum s-a întâmplat tragedia. Aflându-se pe câmpul din spatele casei, împreună cu nora ei, fără să spună ceva, aceasta s-a îndreptat spre un copac, un păr altoit de bunicul, a scos dintr-o scorbură grenada ucigașă ce strălucea în lumina soarelui, spunând bucuroasă: „Uite ce jucărie am găsit!” și a început să o scuture, asemenea unui clopoțel. Zadarnic i-a strigat bunica să o arunce cât mai departe, zadarnic s-a repezit să i-o smulgă din mâini. O bubuitură puternică a zguduit toată valea Zeletinului îngrozind animale și oameni. Într-o singură clipă nimic nu se mai cunoștea din ceea ce fusese o

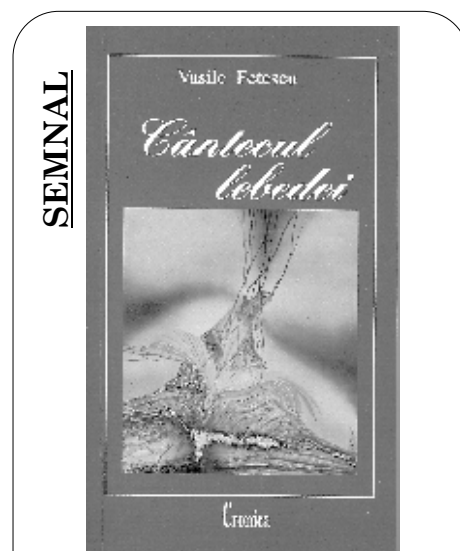
ființă omenească. Mărturie a cumplitei tragedii stăteau doar perele ce mai rămăseseră prinse pe crengile copacului și care acum arătau precum ouăle de Paști – vopsite în roșu de grenada ucigașă.

După înmormântare, tata s-a îndreptat din nou către front, în căutarea regimentului. Icoana a rămas în casa noastră și la ea m-am închinat și eu în copilăria mea, așa cum mă învățase bunica.

Într-o vacanță de vară, venind acasă, la Burdusaci, o găsesc pe Viorica, sora mea mai mare, cu icoana în mână, frecând la ea cu înverșunare, în încercarea de a o curăța de praf și de fum. Atunci, văzând că icoana este în pericol de a fi distrusă, mai mult decât ar fi putut să o facă trecerea anilor, o rog să mi-o încredințeze, după care ea îmi răspunde, răstit:

- Poftim, fă ce vrei cu ea, și așa nu se mai cunoaște nimic!

Așa a ajuns icoana la mine. Astăzi, de pe icoană, Maica Domnului cu pruncul Iisus în brațe, zâmbește cu un ochi și plânge cu altul, cel „înlăcrimat” de mâna prea zeloasă a surorii mele mai mari.

Volumul de poeme apărut la Editura “Cronica” din Iași, 2009, este prefațat de Constantin Mănuță.

Cartea cuprinde cinci secvențe lirice: *Trebuința de poezie*, *Miraculoasa lumină*, *Timpul - motiv de nostalgie și de poezie*, *Speranțe spulberate și Virtuți și metehne*.

Dumitru Nedelea

OROLOGII CU ECOURI SINISTRE DIN ÎNCHISORI CELEBRE

Genericul de mai sus redă o amplă analiză privind noțiunea TIMPULUI, marcat de bătăile sonore ale orologiilor, avertizându-ne că s-a mai scurs o oră din viața ta, devenită de multe ori sinistă.

Cap. I Timpul

Acest fenomen, a preocupat pe mai mulți oameni de știință cu secole în urmă, elaborând ipoteze, pe care, încercăm să le prezentăm, în cele ce urmează:

„Marele MAG (magos „ghicitor vrăjitor” preoți din Media și Persia antică constituiți într-o castă puternică în perioada Ahemonizilor (558-338 î.e.n.) puse mai întâi întrebările:

- care lucru pe lume este mai lung și cel mai scurt?
- cel mai iute și cel mai încet?
- cel ce se poate împărți mai mult?
- și cel mai întins, fără care nimic nu se poate face, care înghite tot și dă viață la tot cei mare?

Unii spuseră că ghicitoarea înseamnă soarta, alții pământul, alții lumea, Zadig spuse că era Timpul.

Răspunsuri:

- Nimic nu e mai lung decât timpul, pentru că el e măsura veșniciei;
- Nimic nu este mai scurt, pentru că ne lipsește când avem ceva de înfăptuit;
- Nimic nu e mai încet pentru cine gustă plăcerile;
- Se întinde la nesfârșit în mare, se împarte la nesfârșit în mic;
- Nimeni nu ține seama de dânsul și tuturora le pare rău de pierderea lui;
- Nimic nu se face fără dânsul;
- Aruncă în uitare tot ce nu e veșnic să rămână și faptele înalte le face nemuritoare.

Adunarea găsi că Zadig avea dreptate.

Din Voltaire, *Opere alese*, vol. 2, ESPLA, p.259.

Cap. II. Evocări din închisori celebre, unde ecoul sinistru produs de orologii afectează starea sănătății, adevărate momente depresive, asupra celor care se află după gratii

Închisori celebre. Efectul sonor al orologiilor asupra deținuților!

Se știe, cât de greu trece timpul măsurat de orologiul închisorii. Despre un orologiu „sinistru” ne vorbește Leon Donici în cartea „Revoluția Rusă”, apărută la Ed. Fundația Culturală Română, 1966, pag.97, sub titlul: „Orologiul închisorilor”.

„Fortăreața Sf. Petru și Pavel” e Bastilia rusă. Un coridor foarte lung, cu bolți înalte și adânci, la dreapta și la stânga ușile camerelor cu ferestre mici și cu gratii. Pașii pe piatra finlandeză răsună ca niște ecouri în codru. Din când în când se aud sunetele ceasornicului de pe catedrala fortăreței, care cânta la fiecare oră „Cât de slăvit e domnitorul Sion”. Sunetele sunt dezacordate târăgănitore, triste. Fac o impresie posomorâtă și disperată.

Cu groază mă gândesc la nopțile lungi de iarnă, la nopțile fără sfârșit la gândurile și emoțiile care înfiorau sufletele oamenilor închiși la nopțile când se auzeau numai pașii mecanici ai sentinelor și sunetele asteaperate „Cât de slăvit e Domnul în Sion”.

Fragmente din cartea *Regina Margot*, de Al. Dumas pag.245.

Calvarul unui deținut, clipe sinistre

*

„Aceași fantomă care-l urmărea în timpul zilei se ținea de el și peste noapte: pe sub pleoapele uscate continua să vadă un La Mole amenințător, apoi auzi un glas ce-i spunea la ureche: „Miezul nopții! Miezul nopții! Miezul nopții! Deodată clopotul orologiului vibra în noapte, bătând de douăsprezece ori.

Coconas își deschise ochii umflați. Suflarea fierbinte din piept îi usca buzele, o sete nestinsă îi mistuia gâtul încins: lampa cea mică de noapte ardea ca de obicei și-n lumina ei mohorâtă mii de fantome țopăiau dinaintea privirii lui nesigure”!

*

BASTILIA

Una din cele mai groaznice închisori cunoscute nu numai în Europa, pentru tratamentul feroce aplicat deținuților ce se pronunțau pe baricade lozinca libertății.

Închisoarea în sine era construită cu ornamente hidoase întunecoase, predominând cenușii, grilajuri dublate de lanțuri care se împleteau sub forme de ghirlande, toate acestea contribuiau la o atmosferă sinistă, dublată din oră în oră de ecoul produs de bătăile orologiului din turnul închisorii, sau ale unui orologiu din apropiere.

Îată cum descrie Franz Brentano (1838-1917), exteriorul închisorii: „În prima din cele două curți ale Bastiliei pare să se ridice un orologiu monumental al cărui pedestal era alcătuit din figuri umane sculptate, ce reprezentau deținuți în lanțuri. Lanțuri masive, dispuse în chip decorativ înconjurau cadranul. D. Argenson și artiștii lui aveau un gust cam macabru.

Orologiul din Bastilia a fost instalat în 1764 pe fațada clădirii interioare, care fusese construită din ordinul lui M. de Sartine și a făcut obiectul criticilor dure ale domnului Linget! Deci orologiul era situat pe clădirea Statului Major, clădire înconjurată de turnul de la Chapelle și de cealaltă parte de turnul de la Liberté. Se pare că orologiul avea un cadran ornamentat cu ghirlande în fier care formau un nod în partea de jos a cadranului.

Partea sonoră a orologiului.

Cele trei clopote formează partea cea mai interesantă din punct de vedere artistic și sonor.

- Clopotul mare are 125 de kg., 48 cm. înălțime și 52 cm. diametru bazei.

- Clopotul mijlociu are 75 de kg., 40 cm. înălțime și 47 cm. diametru bazei.

- Clopotul cel mic are 50 de kg., 34 cm. înălțime și 43 cm. diametru bazei.

Din *Les heures revolutionnes aires*, de Yvès Droz și Joseph Flores.

Închisoarea din Angoulême

„Închisoarea din Angoulême, datează din Evul Mediu și ca și catedrala n-a prea suferit schimbări, numită și azi Casa de dreptate situată în dosul vechiului tribunal. Intrarea e clasică: o poartă bătută în fier zdravănă, în aparență uzată, scundă și de-o construcție cu atât mai ciclopeană cu cât nu are decât un ochi în frunte ferestruica prin care temnicerul vine să-i recunoască, înainte de a le deschide pe ce-i din afară. La parter, un coridor lung ține cât toată fațada. Pe acest coridor dau mai multe camere ale căror ferestre înalte și prevăzute cu gratii își trag lumina din curtea interioară. Temnicerul ocupă o locuință despărțită de aceste camere printr-o boltă ce împarte parterul în două și la capătul căruia se vede încă de la intrare, un grilaj de fier ce îngrădește curtea.

David fu condus de temnicer în camera de lângă boltă și a cărui ușă dădea în fața locuinței sale. Temnicerul voia să fie vecin cu un om care, datorită situației sale, putea să-i mai țină de urât. E cea mai bună cameră, zise el, văzându-l pe David încremenit la vederea încăperii. Pereții camerei erau de piatră și destul de umezi, ferestrele așezate foarte sus aveau bare de fier. Lespezile de piatră răspândeau un frig de gheață. Se auzea pasul cadențat al santinei din post, care se plimba pe coridor monoton ca valurile mării, zgomotul acesta îți pomenește neconținut: „Te țin sub pază, nu mai ești liber”.

Relatare din romanul „Iluzii pierdute” de Honoré de Balzac, Editura pentru Literatură Universală, București, 1966.

SEMNAL

La Editura “Cronica” din Iași a apărut, la începutul acestui an, volumul de infraeseuri *Așchii de spirit* al scriitorului Simion Bogdănescu, în colecția “Salonul literar”, cu o prefață de Valeriu Stancu, din care cităm: “Poet inspirat, profund, rafinat, prozator mustos, imprevizibil, nezagăzuit, iată prin acest “infravolum” Simion Bogdănescu se dovedește a fi și un redevabil, subtil, persuasiv eseist, dovedind în fond că este un scriitor dăruit cu har, rob și stăpân al Cuvântului”.

Roxana Galan

DESPRE BANI

Cele mai stupide două invenții ale omenirii sunt: banii și politica. Deși cred că politica a fost anterioară banilor, așa cum spiritul a fost anterior devenirii umane, despre ea vom vorbi altădată.

Istoria banilor, spun cu emfază specialiștii în cultură și în civilizație sau economiștii moderni, au apărut ca o necesitate rezultată din surplusul de produse creat de civilizația materială și o altă nevoie, cea a schimbului.

Cine ar fi crezut atunci, când s-au inventat aceste nenorocite monede, elegante și ispititoare note de bancă, bancnote, că Banul va fi urcat la rang de zeu, că va duce la teoretizări, para și pan, că va deveni un „seducător” mijloc de a obține „ORICE”, spun somnambului unei realități părelnice, care nu se mai regăsesc pe ei de sub puterea lor, a banilor.

De atunci, acum mii de ani și până azi, au apărut dictoane, s-au fabricat iluzii și reversul lor, au apărut simboluri umane ale folosirii acestui tiran care ne ține în laț. Oricum, cel mai tare dicton este firește, cel de origine britanică: „Times is money”. De la apariția lui, omul a început să economisească timp, precum eroii celebrului roman „Momo” de Michael Ende, pierzând ceea ce e firește esențial și mai presus de hârtia falsificată sau nu; umanitatea sau mare parte din ea.

Banii au devenit o obsesie într-un grad mai mult sau mai puțin intens, în funcție de epocă, dar cert e că, toată lumea și-i

dorește, toți îi adoră, și-i propun ca țel al vieții, uitând de tot ce pare azi doar amintire, romantism vetust, cuvinte mari și inutile: spirit!, se dedau la perversiuni depășind orice limite, numai să-i obțină.

Banul pervertește ființa umană într-un așa grad încât, prin El se poate produce ușor ceea ce în subconștient omul și-a dorit întotdeauna: explozia și domnia aceluia „hedone” despre care amintea și avertiza vechea și uluitoarea civilizație a Greciei antice. Hedonismul este azi, ținta omului; restul nu reprezintă decât mijloace. Cel mai lesnicios dintre mijloace pare a fi Banul. Cu ajutorul lui femeile obțin plăcerea de a-și prelungi puțin frumusețea prin artificii cosmetice, care o camuflează, o conservă asemeni unei mumii egiptene, iar bărbații obțin puterea, nu prin exerciții fizice, ci mai comod, prin exalarea burților de oameni „binetrăitori”. În acest fel, ambii își satisfac o dublă plăcere: ele iluzia unei frumuseți prelungite și a unor iubiri ce îngenunche puterea, ei își asigură, după mărimea burdihanului, puterea și farmecul unor iubiri nedeslușite.

Ambii trăiesc într-o confuzie plină de putreziciune, construind o lume din resturi istorice, pe un fundament viermănos, colcăitor și pestilențial. Dar ce contează? Fațada arată bine? Cine observă? Mergeți înainte...adică...unde? Ai timp să te gândești? Mofturi! Timpul înseamnă bani!

Gheorghe Clapa

Apa – element esențial de care așezările omenești își leagă existența (II)

Prezența unor strate acvifere slab arteziene în intercalațiile nisipoase ale Sarmațianului, până la adâncimi studiate de 50 m (IGO Vaslui) și de 14 m (Vinalcool Crasna) trebuie corelată cu aflorarea intercalațiilor nisipoase în amonte și infiltrarea în lungul acestora a apei râului, precum și a apei provenită din precipitații. Eventuale intercomunicații între nivelele nisipoase din Sarmațian ar constitui premisa existenței unor strate acvifere arteziene la adâncimi mai mari. Izvoarele captate în Dealul Delea și la Chițoc sunt cantonate tot în nisipuri sarmațiene și sunt alimentate din precipitații.

Sunt condiții bune de infiltrare în subteran a apei în lungul intercalațiilor nisipoase cu pantă generală spre sud. Pe cursul inferior al Tutovei, Similei, Berheciului, Zeletinului și Jeravățului există condiții favorabile pentru infiltrarea apei în stratele acvifere de medie și mare adâncime; frontul de alimentare, pe direcția V – E, trece pe la Banca și la nord de Bârlad, având o lungime de circa 40 km. Forajele executate în zona Berheci – Bârlad – Ghidigeni – Tecuci au interceptat mai multe orizonturi acvifere, cantonate în intercalațiile nisipoase ale depozitelor pliocene și cuaternare, la medie adâncime (75 – 80 m) și la adâncime (peste 90 – 100 m).

În bazinul Râului Bârlad există ape subterane freatice și de adâncime după cum urmează: în lunca râului Bârlad, care are o lățime de 0,8 – 205 km, s-au pus în evidență formațiuni aluvionare cu granulație predominant fină, începând de la 2 – 6 m adâncime; roca magazin a acviferului freatic este formată din nisipuri prăfoase și pietrișuri mărunte în zona Vaslui, nisipuri cu pietriș în amonte de Bârlad, nisipuri fine, nisipuri și pietrișuri în zona Ghidigeni, uneori cu elemente de bolovăniș în zona orașului Tecuci; la pompările experimentale s-au obținut debite maxime de 0,25 – 2,5 l/s, frecvent sub 1/s; direcția de curgere a fluxului de apă subterană este oarecum paralelă cu râul, iar coeficienții de filtrație K variază între 2 și 50 m/zi; chimic apa prezintă o mineralizație accentuată, principalii indicatori depășind limitele STAS 1342 – 84 (în special la Fe și Mn); terasele râului sunt fragmentate de afluenți, acviferul cantonat de ele fiind în genere drenat de pâraie; izvoarele în deluile de pantă cu debite sub 1 l/s, și izvoarele de la Chițoc (1,5 l/s) și Dealul Delea (1,5 l/s) sunt alimentate de intercalațiile nisipoase ale Sarmațianului; la est de Bârlad, pe pâraul Jeravăț, în baza pietrișurilor de Bălăbănești apar o serie de izvoare cu debite ce nu depășesc 1 l/s.

Stratele acvifere din lunca și terasele Bârladului au mai mult o importanță locală (ca și izvoarele menționate); în unele locuri sunt nepotabile și nu pot fi luate în considerație pentru captări din subteran. Acviferele de adâncime medie și mare nu pot fi delimitate cu precizie, din cauza stratificației foarte

variate a depozitelor mio-pliocene și cuaternare, cu treceri gradate și structuri lentiliforme. În Bessarabian, până la adâncimi în jur de 60 m, s-au întâlnit 1–2 orizonturi acvifere cu caracter ascensional, cantonate în nisipuri fine prăfoase care au furnizat la Negrăști debite de 0,2 – 1,5 l/s, pentru denivelări de 7 – 15 m.

Partea superioară a Sarmațianului (Kersonianul), studiată în zona captării Muntenii – Vaslui cu foraje de maximum 65 m adâncime, cuprinde mai mult nivele nisipoase care la pompări au furnizat debite maxime de 1, 5 – 3,5 l/s (grosimea nisipurilor poate ajunge la 20 m). Apa este potabilă, însă caracterul lentiliform al nisipurilor din Kersonian și repartiția lor cuniformă nu permite estimarea debitelor ce le-ar putea furniza acest complex. Sub adâncimea de 65 m (maximum 200 m în zona Vaslui și Laza – Pungești) s-au pus în evidență 2–3 strate acvifere cu apă nepotabilă, clorurată și cu miros de H₂S. Spre sud încep să apară termenii din ce în ce mai vîi ai Pliocenului care prezintă o înclinare generală spre sud, caracterul artezian al stratelor acvifere interceptate fiind din ce în ce mai pronunțat.

Forajele săpate în lungul frontului de captare de la Sârbi, studiat pentru orașul Bârlad, au întâlnit până la 75 m 3 strate acvifere cu o grosime totală de 14–15 m și care pot furniza în exploatare debite de 5 l/s. În forajele executate în raza orașului Bârlad, până la adâncimi în jur de 300 m, s-au interceptat 7–8 strate acvifere cantonate în formațiuni cuaternare, daciene, meoțiene și sarmațiene. Până la 55–60 m acviferul interceptat are caracter ascensional, iar mai jos devine artezian. La pompările experimentale s-au obținut debite de 1–11 l/s, putându-se lua în considerație un debit mediu de exploatare de 5 l/s/puț. Apa îndeplinește condițiile de potabilitate, ci condiția izolării perfecte a acviferului freatic. Dar, puțurile se colmatează parțial pe parcurs, datorită unei exploatare neraționale care provoacă antrenarea particulelor de nisip și folosirea unor filtre neadecvate.

De la Zorleni spre sud intercalațiile nisipoase sunt din ce în ce mai groase; la Sonda 3901 Ghidigeni a Ministerului Petrolului s-au făcut încercări de debit până la 500 m adâncime. Condițiile hidrogeologice mai favorabile în unele locuri au permis amplasarea unor captări mai importante, printre care menționăm captarea orașului Bârlad de la Negrilești – Blăneasa /45 km sud de oraș), formată din foraje de 75 – 80 m adâncime, în alternanță cu foraje de 200 m adâncime. Apa are caracter artezian, stratele acvifere de adâncime putând furniza debite medii de exploatare de 15 – 20 l/s/foraj. Apa captată este potabilă, cu valori ale Fe și Mn aproape de maximum admis și coeficienți de filtrație K cuprinși între 5 și 10 m/zi. (va urma)

Academia Bârlădeană

Revistă editată de Societatea literar-culturală "Academia Bârlădeană".

Anul XVI, nr. 1(34), martie 2009,

Bârlad, Bd. Republicii nr.235.

Cont: RO10RNCB0260003275640001 - BCR Bârlad

Colectivul redacțional: Serghei Coloșenco (redactor șef),
Ritta Mintiade, Bogdan Artene, Florian Pricop,
Camelia Stoica, Daniela Stan, Diana Stoica,
Ion Grădinaru.

*

Tipărit la S.C. IRIMPEX S.R.L. Bârlad (scirimpex@yahoo.com)

**Manuscrisele trimise pe adresa
redacției se publică în ordinea
necesităților redacționale.
Materialele nepublicate nu se
restituie.**

**Răspunderea pentru conținutul
articolelor publicate
aparține autorilor.**

Apariția acestui număr a fost sprijinită financiar de Primăria Municipiului Bârlad.